

50487

A HÉT

SZERKESZTI ÉS KIADJA

VI. Évfolyam.

KISS JÓZSEF.

18. szám.

*
Tavaszi angol felöltők és
Menchikoffok, tiszta gyapjussövet.
ből 15 forinttól feljebb

Deutsch F. Károly

férfissabónál
Budapest, Andrássy-ut 1. sz.

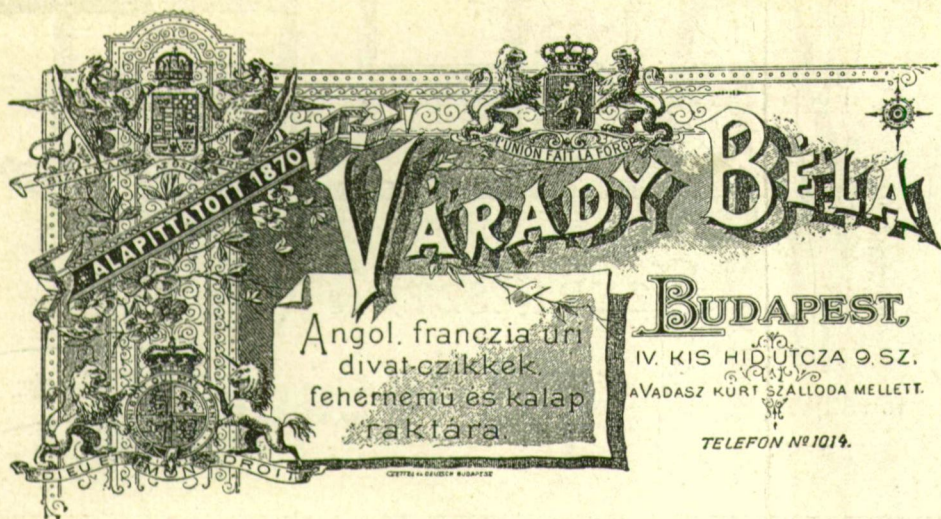
Szerkesztőség és kiadóhivatal:

SIGRID ARNOLDSON.

(Mint Rosina.)

VÁRADY BÉLA
BUDAPEST.
Angol, francia úri divat-czikkék, fehérnemű és kalap raktára.
IV. KIS HID UTCA 9. SZ.
A VADASZ KURT SZALLODA MELLETT.
TELEFON N° 1014.

KÉSZIT FÉRFIRUHÁKAT MÉRTÉK SZERINT.

NŐI TOILETTEK ÉS FELÖLTŐK
SELYMEK, KELMEK ÉS DISZITÉSEK
Mme Ludwig Berger
10. BÉCSI UTCA 10.
Feljárt: Harmadik emelet
Budapest.
Séta Toilették
Alkalmi Toilették
Mennyezőszonyi Kalangyék
Faltök és Belsőek
Negligék

ÓVA INTÜNK A CZÉGÜNKREL VALÓ VISSZAÉLESEK ELŐL

A magy. kir.
ÁLLAMVASUTAK GÉPGYÁRA
felülmúlhatatlan
GŐZCSÉPLŐGARNITURAI
malom- és más ipari czélokra legalkalmasabb
COMPOUND-LOKOMOBILJAI
és egyéb gazdasági gépek
mindig
a m. kir. államvasutak gépgyára
VEZÉRGYŰKÖRSÉGÉNél
BUDAPEST
JÓZSEF-KÖRÜT 41. sz. a.
rendelendő meg.
JUTÁNYOS ÁRAK
TÖBB ÉVI TÖRLESTÉS
KÖZEGEINK KÖZJEGYZŐI MEGHATALMAZÁSSAL BIRNAK

„PANNONIA”
SZÁLLODA
Budapest, Kerepesi-ut 7. sz.
A nemzeti színház mellett.

Fejő Árpád úr és családja körkép.
A magyarok bejövetele
Látható az Andrássy-ut végén a Városligetben.
reggel 9-től este 7-ig; a villamosút állomásánál

Nevelőnőket, tanítónőket idegen nyelv- és zeneismeretekkel, nyelv- és zenemesternőket, napokra vagy egyes órákra, kitűnő gyermekkertésznőket és minden nemzeti bonneokat lelkiismeretesen ajánl és elhelyez
Szegőné Spiegel Lujza,
Budapest, Andrássy-ut 28.

A Richter-féle
Tinct. capsici comp.
Ezen **Horgony-Pain-Expeller** néven is ismertetes, igazán népszerű háziszser most már 25 év óta legjobb fájdalomcsillapító bedörzsölésnek fényesen bebizonyult köszvénynél, csúznál, tag-szaggyatásnál stb. nél. A föld összes országaiban nagy elterjesztést és biztos hatása következtében minden oldalról oly elismerést talált, hogy minden betegnek joggal ajánlható.
A Tinct. capsici compos.
(Horgony-Pain-Expeller)
kimagasló állását a fájdalomcsillapító bedörzsölések között diadalmasan megtartotta, különféle felbujtás és utánzatok dacára; ez bizonyára a legjobb bizonyíték arra nézve, hogy a közönség igen jól meg tudja különböztetni a jót a rossztól.
Hogy értéktelen utánzatot ne kapjunk, bevásárlás alkalmával védjegyünkre, a vörös horgonyra figyelendő és minden üveg ezen jegy nélkül, mint nem valódi visszautasítandó. A gyógyszerárakban kapható 40 kr., 70 kr. vagy 1 frt. 20 krnyi árban üvegenként; Budapest **Török József** gyógyszerésznél.
Richter-féle gyár Rudolstadtban, Thüringiában.

MÉG JELEN MINDEN VASÁRNAP.

Előfizetési feltételek:

Egész évre fit 10.—

Félévre > 5.—

Negyedévre > 2.50

Egyes szám ára 20 kr.

A HÉT

POLITIKAI ÉS IRODALMI SZEMLE.

SZERKESZTI KISS JÓZSEF.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

BUDAPEST,

VII. ker., Erzsébet-körút 6. sz.

Hirdetések

felvétele ugyanott.

Kéziratok nem adatnak vissza.

— ☉ Budapest, Május hó 5. ☉ —

Krónika.

Napló-töredékek.

Budapest, apr. 23-án.

— — — — — Valóban szép város, fekvésében Napoli városához hasonlatos. Tudományai s mesterségei virágzanak, s isten nagyobb dicsőségére miveltetnek. Benlakóinak kegyes istenfélelme felől tündöklésre legragyogóbb bizonyíték, miként, mikor is szent Leopoldról elnevezett szentegyházat építenének vala, mindemái napig azt befejezni nem merészkednének, tartván tőle, nehogy áhitatoknak ez építkezése a bábeli torony építkezésének isten kísértésével tévesztetnék össze.

Ma délben magyar mód készült ebédet evém, melyben is a zsirnak s a capsicum annuumnak, mely a ben-szültettek nyelvén paprikának neveztetik, fölöttébb nagy mennyisége szájam padlását valamint gyomrom falait nem kevésbé megpróbálván, mégis isten segítségével eme próbából is, mint az angyalok segedelmével ama gyermekifjak a tűz kohójából, győzedelmesen kerülék ki.

S ma végre volt alkalmam kezem szorításával Egyházunk ama hű fiait, kik mind hazájokban való kitartó szavazások, mind hazájokból hozzám felküldött hírek és értesítések által szent ügyünket magoknak s nyugodalmoknak nem csekély feláldozásával szolgálták. Luminózus elméknek nem mondattathatnának, ám a sancta simplicitással járulékos hitbuzgósággal annál teljesebb a kebelök. Ujítám ismeretségemet a kormány fejével is, ki jónevelésű férfinak láttatik lenni. Megismerkedém az iskolák s az egyházak miniszterével is, kinek, miként a Gorgónak, kázhozatos fején hajfürtek helyeti kigyók tegergődzenek. Mindazonáltal én nem váltam kővé, s midőn a regnum marianum egynémely patronái nálam jelentkeztek volna, általok még ép életben találtatám. Ám rejtelem, melyet megoldani nem tudok, amaz égi világosság a némbereket miért csak hanyatló korokban szállja meg, — sajnálattal tapasztalván, miként e kegyesületű nők között egy fiatal sem találtatnék. Mily szörnyűség, hogy a hitelenség ördöge obszesszióra éppen a legformásabb s legfiatalabb tetemeket választja!

Megismerkedém avval a nagy férfiúval is, ki bűvös szavával eszméinknek s törekvéseinknek in partibus infidelium legelőbbkelő terjesztője. Olasz jegyekkel nevét így

írnám: Oppogni — s e név s a latin ige opponere között a rokonhangzás megállapítja, ügyünket miként szolgálhatja a legjobban: ha mindig s mindenekben mindenkinek ellenmond. Az ő dolga a megakasztás, a cselekvés minket illetvén meg.

A Sappai comesek között számos kitűnő férfakkal találkozám, s mély sajnálattal hallám, miként közülük is a legkitűnőbb Julius comes, az akol nélkül való nyáj vezére, jelenleg a lakatosnál javításban vagyon, hogy amaz a belőle kihullott részeket s kerekeket a kitűnő vezérbe beigazítaná.

Megtudám, miként az aranygyapjas-rend vitézei e szabad országban archiduxi rangban s ennek folytán törvényeken kívül, sőt azok fölött állanak.

Fölkeresém testvérünket is, Laurentius kardinálist, zerge-utcai palotájában. Nem lelém otthon, mert fogadtalásomra készülvén, már leutazott rezidenciájába. Testvérünk ugyanis e palotájából szokott Grosswardeineumba utazni. Követém példáját. — — —

Nagyvárad, április 25-én.

A Pecze folyam szép folyam, színre és szagra a Tiberis vizéhez hasonlatos. S az Ur itteni szolgálai az örök városbeliekhez ugyanily módon hasonlatosak. Kissé unom lelkemben, mindig a hitetlen törököket említeni, a magyarok rendeltetéséről szólván. De mitévő legyek, ha e szegény rusztikusok felől egyéb történetek nem ismeretnek? Vagyon itt eltemetve egy nagy királyok, kit nagy erényeinél fogva Egyházunk is szentjei közzé iktatott. Mondják, miként e szent fejedelem temetre is kiváló lett volna s termete magasságára egész egy fővel haladta volna meg mind a többi embereket. Amik ha valóban így állottak, üdvözlöm e szentet hús koporsójában, ahol is jobb, ha ott nyugszik, mint ha most is az élők sorában járna, nem kedvezvén a mai napok azoknak, kik mind a többi embereknél tetemre egész egy fővel magasabbak.

Egyebekben jámbor testvérünkkel, Laurentius kardinálissal igen-igen megértők egymást s mint a magyarok idiomáján mondják, összeszűrtük a levet. S lakoma során egészségére poharat üritvén, mesteri mód feledkezém meg arról, miként Strigonium várában is laknék valaki, ki magyar konstitúció szerint Laurentiusnak főleje volna rendelve. Amely konstitúció a nevetségek nevetsége, s olyan írás, mit a gyermek lenge náddal ir futó homokra — — — —

Vindobonae, die 27. aprilis.

Most szállék le a gőz által vont szekérről, ahol is fáradt testtel hosszabb ideig nyugodván, különös álmok képeim valának. Az Ur az ő végtelen irgalmában és különös kegyelmében látomásra méltatta az ő szegény szolgáját. Magas hegyfokon látám magamat, melynek alatta sűrű hullámokban zajlott a népek tengere. Harangszó csengett a légben, s olajfák lehétől ittasult meg kebelem. Testet öltvén a remegő köd, ragyogó kupola bontakozék ki belőle, a szent Péter egyházának koronájához hasonlatos. Arczczal feléje fordulva, térden állva üdvözlém, s üdvözlém az angyalok seregét, mely párosával röpködött felém, mind sűrűbben, mind közelebb, míg egyszerre egy ragyogó pár fehér szárnyon elibém ereszkedve, fehér kezökben megvillant a hármass korona. Mikor a fejemhez értetnék, a kocsi nagyot zökkent, s fölébredvén, még most is hideg borogatásokkal borogatom ama szent süveg helyét. De a lelkem elmereng ama látományon, s minél tovább nézem, annál kevésbé tetszik álomnak. Valóban, az Ur végtelen kegyelméből a történetek csomópontjára helyeztetvén, karomban érzem a hivatást, lerombolni a Bábel tornyát, s régi fényében újra megépíteni az Ur birodalmát. Máris megbontám az ellenesek szövetségét, s éket ék után illeszték az apostoli birodalomba, mely nem átalította az átkozott savoyai házzal szövetségbe állani. A germánok országában is az egyedül üdvözítő egyház hozza a törvényeket, s Itáliában is a cselszövő vén eretnek az elleneségei elől a szent Atya lábaihoz békélt. Britanniától a Pontus Euxinusig mind több schismaticusok hajlanak a szent Atya szavára, s ha a szent Atya a Gondviselés által arra méltoltatná, miként ő lenne ama Mózes, ki az ő népét az Igéret földéig juttatná, a Jósua az lesz, ki harsonája szavával ledöntendi a szövetségek falait. A harsonát én fuvám meg, s valóban, kelet és nyugat mesgyéjén éppen e dunamenti birodalom ígérkezik ama Jerikhnak lenni, mely fölött bámultában megáll a nap, mikor leomolván, kelet s nyugat felől minden népek ezen által tódulnak a mi szent kormánypálczánk alá. Légy üdvöz, mennyei sugallat — ama Josuának érzem magam, s a tiara nem hiába int felém. Ügyem amugy is nyert ügy, a birodalom kancellárja a mi pártunkon lévén. S ami a regnum marianumot illeti, a népe fölöttébb vendégszerető, s kormányzó férfia, amint azt egy ujságíró előtt is kifejtém, jó nevelésű férfinak láttatik lenni —

— — — — —
— — — — —

Vincna, 2/IV. 95.

Neveletlen paraszt! Contadino transsylvaniaico! Canasso, iogasso, betiaro! Corpo di Bacco! Porco di Christo! Ooooo!!...

Latin eredetiből:

Dixi.

Seherezád.

— Mary Hide —

*Tudod-e, hogy Seherezád az éj?
Hogyha király vagy, telve vad szeszélyvel,
Eziüst sugáron hozzád jő s beszél
S halk sutlogásán lelked enyhülést lel.
Érted beszédét? Lám, Leander is ...
Hallgatta már, mily bűbajos rege!
Örökké tart s a végtelenbe visz,
Mert nincsen vége s nincsen kezdete.*

*Mondjam tovább még? Ismerd meg magad,
S regéit lesni ülj melléje halkan.
Majd néked is zeng, néma nem marad
S meséjéhez mindig új lesz a dallam.
Szünet nélkül buzog ajkán dala
Mint örök tenger méla mormolása ...
Körötted bár örökké zsongana,
Nem fáradnál belé a hallgatásba.*

*A titkos éj az, ő, Seherezád!
S mi ajkán zeng a szférák lágy zenéje.
Hallgasd mohón, lesd el minden szavát
Mig hajnalpir nem gyül a messze égre.
Száz édes tiltot súg meg éneke.
Nincs szív, epedve mely ne várna rája,
Seherezád az éj, üdvül tele
És szerelem az ő örök danája.*

Bónis Ilona.

Lalage.

Irta: TÓTH BÉLA.

Először történt az esztendőben, hogy már kora délután vászonernyőket kellett a scriptorium ablakai elé huzni. Mert hosszú tél, rövid tavasz után elérkezett végre a pünkösöd hava és a nap ugy oda tűzött a pulpitusokra, hogy a tisztelendő urak szemét sértette.

Négyen dolgoztak odabent.

A tisztés, öreg pater Sylvesternek vala legkönnyebb munkája. Rituálét kopizált valami szegény falusi templomocska számára, istenes cselekedet képpen. Ehhez ugyan nem kell se sok tudomány, se sok művészet. Bele se igen tekintett a polcz párkányára támasztott könyvbe; h'szen ugyis betéve tudta a keresztelés, esketés, temetés, exorcizmus és a többi szertartások minden igéjét. Szép, fehér szakála rezgett, amint halkan diktálta magának az ismeretes responsoriumokat; és bár keze immár reszketett egy kicsit, írónádjá elég szaporán vetette az apró, cifrártlan betűket a közönséges, simitatlan papirosra. A miniumos calamushoz csak ritkán nyult, egy-egy vékony piros vonással végighuzni *Deus* vagy *Jesus Christus* kezdőbetűit. Ez a pompa se a falunak szólt, hanem az imádsásra méltó, szent neveknek.

A sűrű fekete szemöldökö, szikár pater Benedictus a *doctor angelicus*, aquinoi szent Tamás *Summa totius theologiae*-jét másolta. Irónádjá sebesen, vágatva perczgett a hártján. De minduntalan előre görnyedt és a textusból lángoló, szomjas szemmel szivta föl a betűket,

nehogy elvétsen egy szót. Mert a hit e hatalmas fegyverét, az angyali doktor munkáját, nem szabad megcsorbitani. Aztán gyorsan megint a kópíára hajolt és irt, irt; hiszen ezt a könyvet, ezt a roppant erőt mentől több kézbe kell adni. Immár tizenhatodszor másolja le. De mi az! Ó, ha nem lenne hazudság a Németországból, Moguntia városából érkező csodálatos hír, hogy ott mostanában keletkezett egy új mesterség, melynek révén minden perczben elkészül egy iv kópia! És mintha máris vetélkedni akart volna azzal a hihetetlen varázslattal, lázasan szántotta a sorokat. Mikor pedig lap végére jutott, keskeny ajkát összecsucsorítva nagyokat fújt a még nedves betűkre, hogy a száradással se vesszen az idő.

Pater Vunibaldus, a piros, gömbölyű képű pater Vunibaldus, a salernói orvosiskola *Flos sanitatis*ának gyönyörű, csengő leoninusait irogatta szép lassacskán. Mintha az egészség e törvényei mind beteljesedtek volna őrajta magán is, igen jó egészségnek örvendett a nagyon tisztelendő atya. Ama bölcs tanácsok között van ez az aranyba foglalni való is: „*Inter prandendum sit saepe parumque bibendum.*“ Ő ezt a regulát variálta egy csöppet: „*Inter scribendum...*“ (Igy a kádencia is jobb.) És valahány hexametert leirt, mindig fölemelte a pulpitus alól a nehéz ön söröskancsót és pihenés és jutalom gyanánt nagyot, édesdedet húzott belőle.

A fiatal Erasmus ama pogány deák poéta, Horatius verseit másolta. Bár karácsony óta dolgozott rajta, még csak az első könyv huszonkettedik ódájáig jutott: *Ad Aristium Fuscum*. E lap keretét s az *Integer vitae* egyetlen I betűjét egy álló hétig festette, a napnak tizenkét órájában. A fehér, sima pergamenen arany tündöklött, zománczos színek égtek. Fejedelemnek való könyv ez. És valóban a király számára készült. Mátyás, kinek a nagy Marco Attavante mester dolgozott, méltónak ítélte ezt az alázatos kis paulinus apródot is, hogy műveit könyvesházába fogadja. Mert a szegény novicius művész volt, a firenzei bibliografusokkal vetekedő művész. A keretet a maurok hajító dárdaiból és a mérgezett nyilakkal tömött tegzekből alkotta össze Erasmus; de a barbár fegyvereket dus gerezdű szőlő indái folyták körül, jelképezvén a római költő termékeny, nyájas bölcsességét. A nagy iniciále, az I, a Sabin erdő farkasának körmei közt ragyogott, sötétzöld lombok szövevényében. És olyan finom, olyan aprólékos vala ez a miniatűr, hogy látszott a fenevad lihegő, piros nyelve fölött minden fog és a tölgleveleken az erek hálója.

Erasmus, megírván ezeket a remek, drágálatos képeket, most az óda betűinek vetéséhez fogott. Huszonnégy sor. Tizenkét órai munka. Vajjon elvégzi e vesperae idejéig? Hol az aranyos, hol a miniumos, hol a kék füstök, hol a tintás tülökbe mártotta íróndjait és a pergamenen mint sorba rakott drágakövek gömbölyödtek a szépséges szép betűk.

Kint az udvarkert oszlopos folyosóján az apátúr sétált a rend nagyjaival. De csak igen halkán beszélgettek, nehogy szavok a scriptoriumban munkálkodókat háborgassa. A konyhán cselédkedő laikus fráterek, ugyancsak e félelemben, mezitláb osontak a márványkarámos kuthoz és csinnyán eresztették le a réz vödöröket; s mikor a láncz mégis csikorgott, ijedten kaptak utánna. A scriptorium csöndjével azonban egy csöppet sem törődtek a monostor madarai. A galambok csak úgy turbékolnak az ereszt alatt, mintha a világon nem is volna codex, pergamen, írónd és minium. A fecskék csicseregve löveltek el a nyitott ablakok előtt, a zsendülő fákon pedig a verébség ezrei csiripeltek, teli torokkal, sose fogyván ki a mondanivalóból és nem becsülték semmire még a *doctor angelicus* sem.

A nap hanyatlani kezdett. A szorgalmas pater Benedictus levonta az ablakok ernyőit, hogy ne vesztegeljen egy pillanatig sem a homályban. Szabadon, teli bősséggel omlott be a scriptoriumba a déli permetegtől még mindig nedves fák, bokrok tiszta lélekzetfüvalma, az istenfa, a bazsalikom, a szelenczevirág illata és az ázott fekete föld erős szaga, mely nehéz és nem édes, de éltető, mint a kemenczéből most kikerült kenyéré.

Erasmus az ernyő suhogására föltekintett a pergamenről. Maga is elbámult, mennyit dolgozott. Ime, teljes öt strófa készen s még csak az utolsó van hátra. Vesperaeig játszva leírja ezt a négy sorocskát. A szapora munkájával elégedett, immár nem aggódó ember nyugalommal lassan, szinte időt vesztegetve írta meg a hatodik strófa első P betűjét, szépre, czífrára, aranyosra. És elgondolta magában: hogy megdicséri őt az apát ur holnap, az ünnepi fogadalom nagy napján, ha ezt látja! Mi tehetné őt méltóbbá arra a dicsőségre, hogy örökké e jeles rend fia legyen, mint ez a munka!

Gyönyörködött a pergamen sima fehérségében, az arany és a fekete füstök csillogásában, szép, kerek betűit rajzolván. Két sort csakhamar leirt; és végre következett az utolsó kettő:

*Dulce ridentem Lalagen amabo,
Dulce loquentem.*

És ekkor az írónd megállott Erasmus serény kezében. És a fákból, a virágokból, a földből roppant hatalommal kezdett özönlenni az élet lehelete. És a madarak érthetetlen nyelve, a galambturbékolás, a fecskecsicseregés, a verébsziripelés, mind borzasztó érthetően azt beszélte: »Én him vagyok, te nőstény vagy, hát szeretlek, mert enyém vagy.«

Erasmus kezében reszketett az írónd. Szűzi, hamvas arcát előntötte a vér. És szívének legrejtettebb rejtekében megszólalt egy félelmes kérdés:

— »De milyen volt az a Lalage?«

És most a Kisértő, feljövén a mélységekből, eléje tartott egy képet. Nem látta annyira sem, mint amennyire egy álmot szokott látni az ember. De érezte. Érezte egy arcz édes mosolygó rózsaszínét, érezte egy szőke haj édes aranyos tündöklését, érezte egy édes ajk, édes, ostoba, szerelmes csacsogását. És látni és hallani akarta, mert érezni nem vala neki elég.

Fogta tehát az ecseteit és festett a pergamen aljára, hogy lássa, hogy hallja, ama pogány meretrix édes mosolygását, édes csacsogását.

Máskor tudományyal elegyítette színeit; a rejtelmes, a barbár Kelet erdőinek, hegyeinek, a tengereknek kincseiből került festékek a bölcs mesterek törvényei szerint keveredtek tábláján. Most nem tudta melyik ennek vagy annak a plántának a nedve, melyik a lazurkő pora, melyik a biborcsiga vére. De mikor megkondukt a harang, ott mosolygott rá a rózsás arczu Lalage édesen, ott csacsogott neki az aranyhaju, kékszemű Lalage édesen.

És akkor azt mondta, nem szóval, de mindent lebiró, dühös akarattal.

— »Megyek és megtalálom őt.«

A harang kongott. A verőfény egy piros sugára áttört a lombokon és behatolt a scriptoriumba. A három barát még mindig irt, hogy befejezze az utolsó sort.

Pilises fejükre szokatlan, csodálatos világosságot hintett az alkonyat ragyogása.

Az öreg, ájtatos pater Sylvester, olyan volt, mint egy szent és a vallás áldása sugárzott szép, öreg arczáról.

A rajongó pater Benedictus olyan volt, mint egy vértanu, kinek erős hite győzedelmeskedik a máglya tüzen is és halála a diadal kéje, mert tudja, hogy amiért meghal, az halhatatlan.

A jó pater Vunibaldus pedig volt a világi hívságon nevető, együgyűen bölcs, boldog szerzetes, aki jámbor gyönyörűségét leli ez élet az apró, szegényes örömeiben és mint családi tűzhelynél melegszik a refektórium kandallójánál.

A verőfény kihuny. A kertből dohos esti szag emelkedett. A madarak immár elnémultak. A harang egyre jobban kongott. És az apát ur érczes szava végigrezgett az ívek alatt:

— Menjünk testvéreim a templomba.

Erasmus összekulcsolta kezét és feje meghajlott. De pillantása ráesett arra a képre, arra a két sorra:

*Dulce videntem Lalagen amabo,
Dulce loquentem.*

És kirent a scriptoriumból, ki a monostorból.

Mikor a hegyről lefelé, a templom mellett szaladt, a kar nyitott ablakán félig éneklő, félig beszélő mély hangok dörögtek utána szemrehányón:

„*Deus, in adiutorium meum intende!*“

És rögtön egy más sokszavú szöveget, még vádolóbban, még szomorúbban:

„*Domine, ad adiuvantum me festina!*“

... De Kocsárd Bálint deák csak rohant, és mire leért a hegyről, egy nagy, rózsaszínbe játszó fehér csillag szikrázott feje fölött a tavaszi égen.

Ha meghalok.

Ha meghalok, a bonczteremben.
Kinyujtának majd szépen engem.
S egy jó professzor összevagdál
Mély tudományos arculattal.

És szól: Ez itt egy furcsa példány,
Figyelmüket érdemli méltán.
Abnecmitása szembeötlő,
Ameddig élt, úgy hívták: költő.

Látják, föl van sebezve lába,
Mert sohse lépett más nyomába.
Hol a nagy eszmék magját hintik:
Az utat maga törte mindig.

Meredt a nyaka és a háta,
Görbülni senki sohse látta.
Az égre nézett ő kevélyen —
Azért botlott uton-utfélen.

S nem normális az agyvelő sem,
Bár sulya van meglehetősen,
Mint látják, több van egy tekercscsel...
Elmebeteg mind, aki versel.

És végül itt a szive, tessék.
Kívül semmi rendellenesség,
De belül van a főbaj éppen,
A szive kellő közepében.

A szive kellő közepében,
Egy aranyhaju nőszemélyben...
Az lett romlása, elvesztője,
Ifjantan, korán megölkője.

Martos Ferencz.

Krónika II.

Honmentés.

— május 4.

Május elsején, a munkások rettegett ünnepén a rendőrség ismét megmentette a hazát. Megkardlapozott egy pár embert, kettéhasított egy pár koponyát, elkobozott néhány zászlót és a haza meg volt mentve.

Ha a rendőrség nem kardlapoz meg néhány embert, nem hasít ketté egy pár koponyát és nem koboz el zászlót, akkor is meg volna mentve a haza, de a májusi munkás-ünnep szép rendben foly le s a rendőrség nem szerez magának érdemet.

Valóban megható ez az egyértelmű objektivitás, melylyel a mi derék sajtónk minden kommentár nélkül közli a történet »munkás-zavargásokat«. A liberálisizmusát kimutatja a polgári házasságnál, a felebaráti szeretetét pedig a *Külföld* rovatban, ahol élesen elítéli a német felforgató törvényjavaslatot. A hódmezővásárhelyi paraszt-lázadásnál meg pláne szocialistává lett az ellenzéki sajtó, a kormánypárti pedig keservesen megsiratta a megagya-bugyált népet, melynek romlását lelketlen izgatók okozták.

Szép, nemes dolog a türelem, különösen ha magyar újság gyakorolja a rendőrséggel szemben. A rendőrséget nagy kedvvel szidják, ha becsuk néhány lármázó, szökött hazafias gonosztevőkért tüntető diákot, és vérig gúnyolják, ha nem tudja elfogni azt a gonosztevőt, akit a szervezett hazafiság előle rejteget. Ellenben szó nélkül türik basáskodását, mikor a saját hatáskörében, kardlappal csinál szociális politikát, megkimélvén a liberális parlamentet a fáradtságtól és az odiumtól, mely egy felforgató törvény megszavazásával járna.

Voltaképpen mulatni lehetne az egész dolgon. A munkások majálist akarnak rendezni s a rendőrség, élén Magyarország belügyminiszterével aggodalomba esik a haza sorsán. Mi lesz Magyarországból, a kereszténység bástyájából, ha a munkások majálist rendeznek a Zuglóban? Égzengés, földindulás! Összeverődik százezer ember, akad köztük egy zubbonyos Dózsa György s kész az urak veszedelme. Nem, statáriumot kell hirdetni, s vérbe kell fojtani a forradalmat, még mielőtt — majálissá fajul.

Ez komikum, de bosszantó komikum. Nem volna olyan nevetséges, ha a rendőri önkényben legalább erős akarat és józan ész nyilvánulna. Alkotmányos államban mindent megért és megbocsát az ember, de a rátótiság vérlázító.

A rendőrség tart zavargásoktól s ezért megtiltja a csoportos felvonulást. Ahol husz embert együtt lát, ott teremnek Selley vitéz huszárai és szétugratják. Husz ember a városban, tiszteségesen a Zugló felé vonulva, az veszélyes. De hogy ott összegyűljön egy seregre való ember, az nem veszélyes. Már most föltéve, hogy a munkások május elsején zavarogni akarnak: bánnák is ők, hogy hol, miképpen találkoznak? Vetnek is akkor sulyt arra, hogy szép menetben, muzsikaszóval és zászlósan vonuljanak végig az utcán, kísérve ujjongó utca gyere-

kektől, megbámulva kíváncsi sétálóktól! Ezt a dicsőséget átengednék ilyenkor a veteránok bandáinak, melyektől a magyar állam és társadalom nem félti létét s jámbor arczzal, békességes türessel engedelmeskednének a rendőrségnek, mely rendeleteivel úgy szólván maga aranzsirozná a forradalmat.

De hát a munkások nem akartak forradalmat, csak majálist rendezni. Akinek tetszik, nevéssen rajtok, én szépek, kedvesnek találok azt a gyöngeségüket, hogy minden áron fel akartak vonulni. Minden proletár emberben rejti egy titkos veterán, a felvonulás, a fontoskodás vágya. Örülök, hogy ebből a sanyargatott tömegből nem vészett ki végképpen az őseim gondtalan játékkedve. Egyéni önértékük fokozódik, hangulatuk ünnepivé válik, mihelyt rendezett, nyolczas sorokban, katonalépésben masírozhatnak egy zászló lobogása mellett. Ez a zászló az ő önértékük, az ő ünnepi jelvényük, mikor alatta mendegélnek, akkor valakik, akik valahová tartoznak. S ezt a zászlót, ezt a nekik kedves jelvényt, amelynek kifelé csak a játékszer jelentősége van, elveszi a rendőrség, a nyolczas sorokat megbontja, különben nem bántja őket. De hát tessék most már mulatni, mikor a hangulatot ily módon preperálták nekik!

Isten csodája, hogy csak Ujpesten vertek be koponyákat, ott is csak kettőt. A munkások már nagyon ismerhetik a magyar törvény oltalmát, hogy oly alázatosan ragaszkodnak a közmondáshoz, melyszerint mindig az okosabb huzza a rövidebbet, mivel enged. Próbáljon a rendőrség akármely más társadalmi osztályt úgy megrendelezni, próbálja például az egyetemi ifjak valamelyik demonstrációját megakadályozni, akkor nemcsak a diákoktól, de az egész felbőszült magyar társadalomtól az egyéni szabadságnak, az egyesülési szabadságnak olyan definícióit kapná, hogy minden közrendőr képviselői kvalifikációt meritene belőlük. De hát csak a munkásokról van szó, a lakosság többségéről, mely sem nem numerál, sem nem ponderál, csak dolgozik s ünnepi szónoklatokban mint államfentartó elem szerepel. A közérzetnek ez a közömbössége a munkásokon esett jogsértés iránt nem egyéb, mint az egész kabátnak a gögje és lelketlensége. Nem a munkásosztály helyezkedik ellenséges lábra a polgársággal szemben, hanem ellenkezőleg, A munkás több bért akar, de mikor fölveszi a jobbik kabátját, még ezt sem akarja. Békében akarja élvezni szabadságát s félénken tér ki a hatalom utjából. A zuglói mulatók nagy sokaságával inkább lehetett verebet fogni, mint forradalmat csinálni.

De mikor a rendőrség maga emel gátakat, melyekbe a munkásoknak okvetlenül bele kell botlaniuk, nem azért teszi, mintha a vörös majális mivoltáról más nézete volna. Tudja azt Sélley is, hogy a munkás-bandák muzsikájától egy omnibusz sem bokrosodik meg s hogy százezer ember egyenként nem kevesebb, mint százezer ember csoportban felvonulva. De a hazát minden áron meg kell menteni. A legolcsóbb és a leghálásabb mesterség ez a honmentés s gyakorolják is mindazok, akik más uton módon nem tudnak boldogulni. Minden »kérdés«-nek vannak

stréberjei, akik beléjük kapaszkodva, szereznek érdemeiket. A legnagyobb oláh tökfilkó, ha a magyar állam-eszme mellett s a nemzetiségi agitáció ellen nyilatkozik, lehet minálunk azzá, ami lenni akar. Bizonyos körökben igen hálások és elismerők azokkal szemben, kik a közjogi alap fentartása mellett nyilatkoznak s minden körökben kedves az, aki a szocializmust elítéli. A szocializmus-szal szemben megszűnik minden józan kritika, elvész minden jogi és méltányossági szempont, a szocializmust ütni mindenképpen érdem s miért ne szerezzen magának a rendőrség, élén az erélyes belügyminiszterrel magának érdemeiket, mikor egy pár munkáskoponyának a kettéhasítása untig elégséges hozzá!

Caliban.

A funerátor.

Irta: FRÉDÉRIC FEBVRE.

I.

— Hamar csak, Róza, adja be a kávémat s azután meleg vizet a borotválkozáshoz... Kilenc óra már, s annak a szegény Izének a temetése tizkor lesz!

— Jó, jó... mindjárt fölmegegyek, szólt vissza Róza, aki reggel szakácsnő s fontosabb körülmények közt komornyikom is volt.

Mint kiküldöttje annak a társaságnak, amelynek Izé a tagja volt, frakkban voltam kénytelen megjelenni.

Mikor rendbe szedtem a gyászöltözékeimet, amelyen Róza egy-két diskkrét kefe-simitást tett, s bevonultam az öltözőmbé, halk dudolást hallottam.

Szétnéztem. Túl a kis udvaron, mely a két házat egymástól elválasztotta, ezuttal láttam először az ablakfájára akasztott tükre előtt állani egy körülbelül ötven éves urat, kinek kicsiny barkóval diszitett szabályos arcza a tulajdonosát holmi birónak vagy főpinczérnek tün-tette föl.

Balkezével gyöngéden fogta az orrát, mialatt jobb keze szakavatottan és szabályosan sétáltatta beszappanozott állán egy borotvának a pengéjét.

Valahányszor abbahagyta a műveletet, hogy megnézze magát a tükörben, valami bizar dallamot dudolt:

— *Fiant aures tuae intendentes in vocem deprecationis meae...*

— Különös gondolat, diákszó mellett borotválkozni! mondám magamban.

A szomszédom, teljesen belemerülve a borotválkozásába, ügyet sem látszott vetni a szemközt lakóra.

Az arcza másodizben is eltűnt a habos szappanréteg alatt. Minekutána sokáig fente a borotváját és a penge élét kipróbálta a körmén, újra rákezde *mezza voce*:

— *Et propter legem tuam sustinuite, Domine...*

Azután bezárult az ablak, és merengésemből, a melybe ez a különös jelenség ejtett volt, csak a Róza hangja zavart föl:

— Itt van, kérem, a kávé; mondá. — De tessék meginni mindjárt, mert nem nagyon forró. Meg itt a víz is, tessék hozzáfogni hamar, mert jóformán hideg.

Mialatt megkávéztam és Róza némi rendet csinált a szobámban, nem állhattam meg, hogy ne kérdezősködjem tőle:

— Mondja csak, Róza, nem tudja, ki az az ur, akinek a hálószobája az enyémmel szemközt van?

— Az az ur odaát? kérde Róza töprenkedve. — Jaj, igen... az a Duplanyolczas ur!

— Miért Duplanyolczas?

— Én bizony, kérem, nem igen tudom. Csak annyit mondhatok, hogy a szomszédházban lakik és mivel-hogy mindig szomorú és feketében jár, a szomszédok elnevezték duplanyolczasnak, mert az is csupa fekete.

— És nem tudják, mi a foglalkozása?

— Nem, azt mondják ugyan, hogy a rendőrséghez tartozik; de azt mindenkiről mondják — még uraságáról is.

— Én rólam?

— De én sohse hittem, sietett hozzátenni Róza.

— Köszönöm, Róza... Most mehet... felöltözöm... már féltizre!... Nem érek idejében oda a halottas-házba. ... Menjen, Róza...

Éppen a tizet ütötte, mikor beléptem a templomba.

A szertartás már kezdődőfélben volt, és amint félénken, senkit sem akarva háborgatni, kerestem magamnak egy kis helyet, közeledni láttam magam felé a funerátort, ki meghajtván magát, kenetes hangon mondá:

— Méltóztassék, kérem, erre az oldalra.

Utánamentem. A székek már mind el voltak foglalva. Olyan helyre vezetett, amely külön volt fentartva és elválasztotta a nézőket a szegény Izé családjától.

A fekete ember, miután engem elhelyezett, odaállott a ravatal elé.

Nem vettem le róla a szememet s azon tűnődtem magamban, hogy hol is láttam már én ezt a gyász-funkciónáriust.

Olykor a család tagjai felé fordult, intve nekik, hogy álljanak föl, vagy üljenek le, amint a szertartás magával hozta, és mindannyiszor hallottam, amint diskkrét hangon mormolta:

— Méltóztassanak, kérem...

Olykor pedig, mialatt az orgona hatalmas szava az énekkarral váltakozott, ő is beledudolt az énekbe, a kézelőjét igazgatva:

— *Speret Israel in Domino*...

— Nini, mondtam egyszerre magamban, — ez az, a szomszédom, a Duplanyolczas!

Megértettem mindent. Ez az ember, aki folyvást csak a halálból és a halálban élt és soha más éneket nem hallott, mint a *De profundis*-t, a *Requiem*-et, meg a *Pie Jesu*-t: ezeket az énektöredékeket önkéntelenül... megszokásból, öntudatlanul dudolgatta, mint ahogyan más emberfia az Yvette Guilbert vagy a Paulus Kupléit dudorászta.

Igazán mondom, szerfölött érdekes tanulmány volt ez az ember. Kifogástalan öltözk, részvevő, a körülményekhez alkalmazott arckifejezés, bizonyos tisztelettudó fájdalommal eltelt magatartás... egy pár aranynyal több tiszteletdíj, és könyezett volna.

A temetőben csupa figyelem volt a szegény Izé rokonai iránt, akik — úgy tetszett — kevésbé voltak meghatva, kevésbé érzékenyülve, mint Duplanyolczas ur.

Látni kellett őt, amint helyet csinált a bucsúztató szónoknak, annak az uriembernek, aki —

»Mielőtt e nyitott sir örökre bezárulna« bucsuszuakat intéz a drága halotthoz, akit ez alkalomra fölékesít mindazokkal a tulajdonokkal, amelyek őt —

»A polgárok mintaképévé, a hű és megbízható jóbarát megtestesülésévé, a soha el nem feledhető férj és apa eszményképévé... stb.-vé« tették.

Mialatt a szónok egyetlen emberben annyi erény összeségének az elvesztését siratta, én szüntelenül figyelemmel kísértem Duplanyolczas urat.

Ugy vélekedett-e, hogy a szertartás hiján van a

fenségességnek, kifogása volt-e a szónoklat közhelyei ellen? Nem tudom, de úgy tetszett, mintha az ajkán kicsinylő kifejezést látnék.

Nem messze állottam tőle, s elég hangosan ahhoz, hogy hallhassa, megkoczkáztattam ezt a megjegyzést:

— Silány beszéd!...

Duplanyolczas ur felém fordult s a nyájaslelkűség szelid hangján azt mondta:

— Silány? Nem, de hétköznapias, siralmasan közönséges. Oh uram, ha Claretie urat hallotta volna tegnap a montmartrei temetőben... az volt a beszéd!... És micsoda hallgatóság! Az Akadémia, a Comédie Française, az Unió, meg az Épatant tagjai!... De bocsánat, megeredt az eső, s nekem kocsiba kell ültetnem a közönséget... Hová megy uraságod? tette hozzá. — Hazavithetem?

— Nem bánom, — feleltem, — mert nincs esernyőm.

Mialatt visszafojtott meghatottsággal szorongattam a szegény Izé legközelebbi rokonának a kezét, megszólalt a hátam mögött a Duplanyolczas ur hangja, aki már kiadta a rendeléseit.

— Méltóztassék, kérem...

Beleültetett egy fekete landauba, s megemelve a kalapját, azt kérdezte:

— Micsoda címet mondjak a kocsisnak?

— Rue Richer, 23.

A liturgiából élő fekete ember elmosolyodott.

— Különös összetalálkozás, mondá, — én is ott lakom, a 25. szám alatt... A viszontlátásra, uram.

— Isten önnel. Köszönöm.

Az eső szakadni kezdett.

II.

A lovak már indultak, midőn a kocsi ajtaja hirtelen kinyílt s megjelent benne egy öreg ur, akiről csakugy csurgott az esővíz.

— Várjon egy kicsit, szólta a kocsisnak. — Itt van még két hölgy; nem kaphattak kocsit; itt pedig még három hely van... Bocsánat, uram, tette hozzá, felém fordulva, — megengedi?

— Kérem, kérem, mondtam nyájas mosolylyal, — csak tessék!

— Erre, hölgyeim, erre! — kiáltott torkaszakadtából az én váratlan utitársam.

Futólépésben közeledett erre két hölgy: egyik öreg a másik még fiatal, de egymáshoz kellemetlenül hasonlatosak. Semmi kétség: testvérek lehettek.

Átültem a kis ülésre, hogy nekik engedjem a jobb helyeket. Beszálltak. Az öreg ur, kinek az esernyője hiábavaló harcot vívott az eső- és szélrohamokkal, szintén betelepedett.

Valóságos folyam volt az! Többet mondok: három folyam, amelyek nyomban tóvá változtatták a kocsi gyászos környékét.

Duplanyolczas ur ismét látható lőn:

— Hová méltóztatnak, hölgyeim?

Az öregebbik, erős provençei kiejtéssel azt felelte:

— Rue Saint-Guillaume, 64.

— És uraságod? tevé hozzá a rendező, oldalvást olyan pillantást vetve rám, amelyből szelid részvét volt kiolvasható.

— Pantheon-tér.

(— No, ez szép multság lesz! mondtam magamban.)

— Kocsis, szólta ismét Duplanyolczas ur. — Elviszi először is a hölgyeket a Rue Saint-Guillameba, azután elhajt a Pantheon-térre, és onnan a Rue Richerbe.

Voltunk pedig a Père-Lachaise temetőben!!

Abban a pillanatban, amint a kocsi újra megindult, az öreg folyam odahajolt hozzám és azt mondta:

— Ez a kerülő talán késleltetni fogja kissé uraságodat?...

— Oh, mondtam egyszerűen, — nem baj. Ugyis csak holnap van dolgom!

A három utas meglepetten nézett össze, s hallottam, amint az öreg ur azt dünnyögte a barátnőinek:

— Lehet, hogy szellemes felelet, de nem értem!

— Persze, hogy nem! gondolám magamban, s behúzódtam a sarokba, teljesen elszánva erre a kis körutazásra s tőlem telhetőleg óvakodva a három kelletlenkedővel és csurgó esernyőkkel való érintkezéstől.

Eleinte meglehetősen hosszas csend volt köztük.

— Nagyon élvezetes est volt tegnap Delamarreéknál, szólalt meg végre félénken a velem szemközt ülő vén kisasszony.

— Igen kellemes szórakozást nyújtott, viszonzá az én nedves szomszédom, — és milyen remekül játszott a Beethoven szimfóniát... különösen az adágit!...

És a vén szörnyeteg himbálózva kedte dudolni a főtebb említett zenemű utolsó ütemeit.

— Igazi gyönyörűség az a C-dur szimfónia!

— F! monda egyhanguan a provencai nőtestvér; épp oly határtalan rajongást áruva el abban az egy betűben Beethoven, mint akár hazájok fokhagymafőztjei iránt.

— F? Gondolják?...

— Ugy van!

— No mindegy, hagyta rá a szeretetreméltó diletáns, — ugyis gyönyörű!

Ulcza utcát kergetett, a gyalogosok valami csúf feketés folyadéokban tapsikoltak, az esernyők fölemelkedtek, lebecsátkoztak, keresztezték egymást és összeakadtak, amint az egyik ki akart térni a másik elől... Borus látomány!

Az én trióm ezalatt beszélgetett mindenről és mindenkiről, Delamarreéről, a tegnapi mulatságról, az új zeneiskoláról. Wagnert természetesen legyalázták! Kimerítették minden tárgyat. Csak egyetlen nevet nem említettek: a szegény Izéét, akinek a temetéséről jöttünk.

A kocsi megállott. Az első stációnkon voltunk a Rue Saint-Guillaumban.

Az öreg Czédur hamarosan kiszállott, hogy udvariasan lesegítse a hölgyeket.

Amint azok a kapujokba bevonultak, utánok kiáltott:

— A viszontlátásra, kedves kisasszonyok! Ne felejtsek el a felolvasásomat! Holnap este! A paláról és a palarétegekről fogok értekezni!

— Igen, igen, holnap este! viszonzá megható harmóniával a két provencai rózsszál.

S azzal eltűntek.

— Pantheon-tér!... Azaz hogy, mindjárt mellette, Rue de l'Estrapade 14, szolt a kocsihoz a pala és a palarétegek lantosa.

És beült.

Öreg este volt már.

És minthogy én a rövid párbeszéd alatt visszafogtam az előbbi jó helyemet: a felolvasó azt gondolva, hogy ott maradtam a sarokban, ahol voltam, nagykomolyan az ölembe telepedett.

— Ezer bocsánat, monda felugorva, — azt hittem, hogy szemközt tetszik ülni. Kellemetlen sötétség!

Egész hidegvéremre volt szükségem, hogy el ne kaczagjam magamat.

Valahára — mindennek vége van egyszer — letettem az utitársamat jövődöbeli hajlékának, a Pantheonnak a közelében. Még mentegetődzött, hogy egyedül hagy.

— Igaz, a válás fájdalmas, de szükséges, sőt hozzátehetem, hogy kikerülhetetlen, mondtam nagykomolyan, mialatt a köszönését viszonzoztam.

— Rue Richer 23! kiálthattam végre oda a kocsinak, akit eddig semminemű borralaló sem jutalmazott.

A lábam csupa jég, a fejem csupa tűz volt. Nem hintó vitt engem most haza, hanem fekete posztóval bevont fürdőkád.

III.

Még azonnapi este vacsorára voltam hivatalos egy barátomhoz, aki nagy ember-, mű- és művészbarát.

Már jó késő volt. A szegény Izé temetése elfoglalta az egész napomat. Azt mondtam hát Rózának, hogy jöjjön fel hozzám: szükségem van a komornyiki szolgálataira.

Mialatt ő az imént levetett toilettetemet szárítgatta, föl s alá járkálva, önkéntelenül is különös elmélkedésnek engedtem át magamat.

— Lám, mondtam magamban, — a jó Izé el van temetve, s egyszerre csak változás a nyílt színen!... Csak a frakk meg a nyakkendő marad ugyanaz... És az, a mi az imént még a vigasztalhatatlan jóbarát gyászöltözeke volt, tüstént a jókedvű vendég ruházata lesz... Csak az arckifejezés változik — és az is attól függ, hogy...

— No, Róza, tudom már, hogy ki a szomszédunk! Mint én, ő is teljesen távol áll a rendőrségtől. Egyszerű funérátor, a *Pompes funébres* temetés-rendezője! Hanem a nevét nem tudom.

— Ni, igaz, most jut eszembe, monda Róza, — hogy itt van a vizitkártyája. Ő maga adta be öt percczel ezelőtt.

Kissé meglepetten vettem át a névjegyet s olvastam:

M. GALLIMARD

volt vendéglős.

Rue Richer 25.

Ez az úr igazán nagyon figyelmes.

— Kérdezte tőlem, hogy mi az ön foglalkozása. Azt feleltem neki, hogy orvosi egyetemet végeztem, s mikor hallotta, hogy ön pácienseket keres, azt mondta:

— Majd gondolkodik rá.

S azzal elment.

Két órával utóbb asztalnál ültünk az én filantróp barátom házában.

A lakoma pompás volt, azonkívül igen kedves szomszédok közt ültem, tudniillik olyanok közt, a kik keveset beszéltek és háborítlanul hagyták élveznem a menü összes remekeit.

Egyszer aztán olyasvalami történt, ami én rám irányzott minden tekintetet.

Egy inas egy nagy tálat tartott elébem, a melyen zamatos egyvelegben párolgott fűrj, fogoly és fácán; és egy ismerősnek tetsző hang azt mondta a fülembe:

— Méltóztassék, kérem...

Főlnéztem. S a mint Duplanyolczas urat pillantottam meg, fehér nyakravalóban, mosolygó ábrázattal, nem állhattam meg, hogy meglepettségemben el ne kiáltsam magamat.

A villa kiesett a kezemből s nagy csörömpöléssel törté össze vagy borította föl az előttem állott féligelt poharakat.

Ez már üldözésnek is beillt. Délelőtt a temetőben a kocsival kedveskedtem... hazajövet a névjegyével... most meg fácánnal... Azonkívül pedig elköveztet velem egy ügyetlenséget, úgy hogy meglepetten néz rám mindenki... Ez már sok!...

Mikor azután átmentünk a pipázóba, megkérdeztem a házigazdától:

— Micsoda új inasa van magának? Még nem látam itt.

— Ah, Gallimard? viszonzá ő mosolyogva. — Hja, barátom, annak egész nagy históriája van. Ha akarja, elmondom röviden:

Ezt a derék embert a plébánosom ajánlotta pártfogásomba. Esztendőkkor ezelőtt Dinanban lakott, a hol vendéglős volt. Elkövette azt a bolondot, hogy olyan lányt vett feleségül, a kinek a szépsége, hogy is mondjam csak... zaklató, nyugtalanító, kivált vidéken. Imádta az asszonyt... De hát, ha két házastárs közül csak az egyik az, akit a másik igazán szeret, az nem valami jeles állapot... Gallimard nem az volt, akit a másik szeret... Szarvakat kapott biz ő, s a kis város helyőrségének tisztjei örömmel használták fel az alkalmat.

Gallimard becsületes ember volt. Otthagyt a feleségét, elvált tőle s miután eladta a vendéglőjét, Párizsba jött, valami kis alkalmazást keresni.

Próbált mindent, de nem sikerült neki semmi. Mivel szorgalmasan járt el a vasárnapi misékre, fölkelte a plébános figyelmét, ki miután a szerencsétlenségről értesült és jómodoru embernek látta, érdeklődött iránta és beszerezte a *Pompes funèbre*-hez.

A derék pap nekem is szólt aztán a pártfogójáról, s én egy este, mikor sok vendégem volt, megfogadtam kisegítőnek. Látva, hogy kitűnően beválik erre az új tisztségre, néhány más ismerősömnek is ajánlottam ilyen minőségben. Ime, kedves barátom, a szerelemben pórul járt Gallimardnak, a volt vendéglősnek és a — *hadsereg szállítójának* a története... Bizony megesk rajta, hogy délelőtt eltemet valakit, a kinek még az előttevaló estén fáczánpecsenyével szolgált; de tapintattal, kifogástalanul cselekszi mind a kettőt, s mindig a helyén marad, akár a salátás tállal, akár a szenteltvízhintővel kínálja is az embert!... Ni, hogy néz bennünket... sejt, hogy ő róla beszélünk... Gyerünk kávézni...

Kétszer-háromszor láttam ez est óta Gallimardot szomorú körülmények közt, és többször nagy lakomákon.

Meg kell vallanom, hogy mindannyiszor elhalmozott az előzékenységével — akár este az asztalnál, akár délelőtt a temetőben.

Ha a hálósobája ablakából megpillantott, a legdivariablebb módon hajtotta meg magát. Hasztalan viszonoztam mindezt a szeretetreméltóságot a legfagyosabb tartózkodással... ő nem riadt vissza. Ah, szeretett engem az a Gallimard!

Három hónap múlt el a szegény izé temetése óta, midőn egy reggel sürgősen hívtak át az én különös szomszédomhoz, azzal, hogy nagyon rosszul van és beszélni szeretne velem a halála előtt.

Akaratom ellenére és kíváncsiságtól ösztökélve mentem föl az ötödik emeletre, a hol Duplanyolczas úr lakott.

A házmesterné egy aprólékos gonddal tisztántartott kis lakásba vezetett be.

Ott feküdt fehér ágyán a beteg, fejét három párnan nyugtatva, melyeket a jó asszony gondosan igazgatót meg, hogy fölátaszkozdhassék.

— Hivatott, Gallimard úr? kérdém a halódó embertől, ki állhatatos merevséggel szögezte szemét az én szememre.

— Igen, uram, és nagyon, de nagyon köszönöm, hogy ilyen készséggel engedett a hívásomnak. Vértululásom volt; az orvosok megtették, amit tehettek, de én érzem, hogy nem állok többé lábra... és hát... közölni akartam önnek valamit... de, csakis önnek — tevé hozzá, tekintetét a házmesterné irányozva, aki, meg kell vallanom, több meghatottsággal, semmint kíváncsisággal nézte ezt a jelenetet.

Intettem a jó asszonynak. Az csöndesen kiment. Magunk maradtunk.

— Méltóztassék leülni, mondá Duplanyolczas úr, — ide mellém, kérem... Nem tudok ugyan hangosan beszélni, mert olyankor úgy tetszik, mintha kalapáccsal ütnék a fejemet...

Megtapintottam az erét. Nagy láza volt.

— Hallgatom, mondám azután, — de ne fárasztassa ki magát.

— Köszönöm, viszonzá a beteg. — Tisztelt barátja, aki ismeri az én szomorú történetemet, bizonyosan megmondotta önnek, hogy ki vagyok... De még nem tud mindent... Sok szenvedés után sikerült feltalálnom — ha a feledést nem is, legalább az elszibbadását a fájdalomnak... Sok fáradozással, türelemmel és kitartással végre sikerült egy kis állásra szert tennem... Mit is mondjak? Elég az hozzá, hogy olyan boldog voltam, a milyen az ember az én helyzetemben csak lehet... Jól tudom, hogy furcsa... szinte nevetséges dolog olyan asszonyt siratni, a milyen az volt, aki engem elhagyott... Azt is tudom, hogy vannak foglalkozások, a melyekben az ember, akár milyen boldogtalan is, nem érdekes, még ha sokat szenved is és hogy egy fogadósnak a fájdalma nem lehet olyan megható, mint egy művészé... Igen, mindezt én jól tudom!... Érteni ugyan nem igen értem... de hát, ugyebár, így van?...

Ránéztem a szegény emberre s látva, hogy két kövér könnyecsepp perdül végig lesóványodott arcán, nyájas hangon mondám:

— No, no, csak ne hagyja el magát... Maradjon nyugodt, mert különben nem engedem, hogy tovább beszéljen.

— Igen, igen, szólt csaknem gyermekes hanglejtéssel a beteg, — jól fogom magamat viselni, de ne menjen el, kérem, ne hagyjon itt... Alig ismerem uraságodat és az arcza mégis a legnagyobb bizalmat gerjesztette bennem... Aztán meg, olyan egyedül vagyok én most már... és nagyon szomorú dolog, egyedül élni, egyedül szenvedni, egyetlen jó szó nélkül, a mely az embert biztatná, bátorítaná!... Az, ami velem történt, lássa, olyan borzasztó, olyan kegyetlen, olyan váratlan dolog, hogy el kell mondanom valakinek, hogy magam is elhagyjem. Ugy érzem, hogy ha majd nem *egymagam* fogom tudni... azt, amit tudok!... kevesebbet fogok szenvedni...

Ötödosztályu temetésre voltam kirendelve... Egy özvegy asszonyság halt meg a Rue de Matignonban.

Elintéztem előre mindent és háromnegyed tizenketőkor fölmentem az elhunyt lakásába, hogy bejelentsem a családnak a templomba-indulást.

Először is valami előszoba-félsőbe léptem be, ahol a család ismerősei, rokonai voltak együtt... köztök egy-két katonatiszt.

Az ebédlő, melyet erre az alkalomra kiürítettek, szintén váróteremül szolgált a nagyszámu gyülekezetnek... Ott is a szemembe tűnt néhány felsőbrangu tiszt.

A szalonban, ahol rendszerint a család szokott együtt lenni... kevés nő volt. De annál inkább képviselve volt a hadsereg egy ezredes meg két tábornok személyében.

Hol láttam én mindezeket a tiszteket? Nem tudom... De az arcuk nem volt előttem ismeretlen...

A szoba meglehetősen homályos volt s egy jelenlévő, hogy valamivel világosabbá tegye, széthuzta egy ablaknak a függönyét.

A világosság, amint hirtelen beáradt, egyenesen ráözlött egy természetes nagyságu női arczképre... Majd hogy hátra nem dőlt...

Az az asszony az én feleségem volt!

— Az elhunyt, ugyebár? kérdeztem egy inastól, aki értesített, hogy indulni lehet.

— Az, uram, az, mondá az inas könybe lábadt szemmel. Oh milyen asszony volt... milyen szív!... Igazi angyal... olyan jó, olyan szelid... Ha az ember elgondolja, hogy az ilyen derék jó asszonyok meghalnak, a haszontalanok pedig vígan élnek világukat!..

És zokogva távozott.

Én megsemmisülve, elkábulva maradtam ott a helyemen... Egyszerre csak a figyelmemet két fiatal ember vonta magára. Ott álltak a kandallóhoz támaszkodva és fogadták a jelenlevők részvénytárgyait.

Álomhoz hasonlított az egész... De nem... ő, csakugyan ő volt az, aki meghalt... és én, én, aki imádtam és annyit szenvedtem miatta és általa, én vagyok most itt, hogy eltemessem — nem miént férje, hanem mint egy temetkezési vállalat közönyös, ismeretlen alkalmazottja... És ez a két fiatal ember az ő két fia... Így hát mindentől megfosztott!... Még az anyaságot is másnak a számára tartotta...

Az a *másik* már meghalt... és talán éppen én rendeztem a temetését... Hát ez a sok tiszt?... Nyilván mindmegannyi büntársa ez asszony hűtlenségének, árulásának, mindmegannyi élő bizonyítéka az ő gyalázatának!...

A mint elnéztem, hogy mindezek az emberek mint mennek oda a két fuhoz, kezét szorítani velők és kifejezni nekik azt a mély részvétet, melyet irántok az őket ért fájdalmas csapás miatt éreznek... megkövülten maradtam ott... nem birtam kiejteni egy szót sem... Odaszögeve a kötelességtől, mozdulatlanul válna a fájdalomtól és nevetségessé téve önmagam előtt... Sganarelle mint funérátor!

A tizenkettőt már régen elűtötte. Indulni kellett... Esetlenül, ünnepiesen, bambán dadogtam:

— Méltóztassanak, kérem, indulni a templomba!...
On az a gyászszertartás!... Olyan hosszú volt — egész évszázadnak tetszett...

Azoknak a gyászénekeknek sehogy sem akart végük szakadni.

Hasztalan toltam hátrább és hátrább a széket... ott éreztem őt a hátam mögött... Az egész multtal együtt nehezedett rá a szívemre.

S mikor láttam, hogy mindezek a bambák hogyan siratják... forni kezdett bennem a düh... Még a halála után is csal s elrabolja a könyvet és bánatot, mely csak a tisztességes asszonyokat illeti meg!... Még most is hazudik! még a halálban is!... Milyen komédia!...

Végre a temetőbe érkezünk és ott történt az a kínos, majdnem komikus eset, a melyet el akarok önnek beszélni...

— De előbb egy kis vizet kérek, mondá a szegény ember, — majd megfulladok!

Odaadtam neki egy poharat. Megnedvesítette az ajkát, pihent néhány pillanatig s azután ujult hévvel folytatta kínos elbeszélését.

Ott állottam, ahogy tudtam, a sir szélén, kezemben a szenteltvízhintővel, hogy az utolsó imádságok elmondása után odakináljam a családtagoknak.

De ahelyett, hogy odaadtam volna a szenteltvízhintőt a két fiatal embernek, aki ott állt velem szemközt... hirtelen előreléptem s valami ellenállhatatlan erőből ösztökélve, földre hajoltam a tátongó veremnek s mialatt szenteltvízzel hintettem be a feleségem koporsóját, fölkiáltottam:

— Isten veled, te, akit annyira szerettem! Megbocsátok neked azért a rosszért, amit ellenem elkövettél

és csak arra a nagyon is rövid boldogságra emlékszem, a melyben részesítettél!

És azután összeestem. Mikor magamhoz tértem, itt voltam ebben a szobában. Vértolulásom volt... A szolgálk egyikike beszélt el nekem azóta mindezeket a részleteket.

Három hétig élet és halál közt lebegtem! de a jó isten nem engedte meg, hogy most egyesüljünk. Mert a nagy földi boldogtalanság után az csak annál nagyobb szenvedés lett volna — ha ugyan ott fenn is van még szenvedés...

Most már mindent tud ön... Ámbár igen bágyadt vagyok, mégis nyugodtabbnak érzem magamat most, hogy könnyebbé lett az a teher, a melyet egyedül hordanom olyan nehéz volt...

Ha nem találja tulságosan nevetségesnek ezt a megcsalt férjet... látogassa meg néha... Oh, nem fog sokáig fáradni, jól tudom... érzem!...

Meghatottan bucsuztam el szomszédomtól, megígérve neki, hogy legközelebb meglátogatom... De ő nem engedte időt arra a látogatásra, mert még akkor éjjel meghalt. Ime a levél, melyet nekem a házmesternéjével küldött:

»Isten önnel, uram! Most már valahára vége... Örömmel halok meg, kibékülve az istennel... Olyan rázkódás után lehetetlen lett volna már az élet.

Az íróasztalom fiókjában van hármezer és néhány száz frank. Adósa nem vagyok senkinek; szíveskedjék tehát ezzel az összeggel a következő módon rendelkezni:

Szerény temetés, gyászbeszéd és funérátor nélkül, egy kis zenével: hadd halljam még egyszer, utoljára azokat a szép és felelmetes zsoltárokat, a melyeket olyan sokszor énekeltem.

Abból, ami megmarad, adjon egy kis emléket a házmesternémnek, ki a betegségemben olyan hűségesen ápolta és néhány pillanat mulva befogja a szememet.

A butoraim árát a kerületi szegények közt tessék szétosztani... végre pedig, ne méltóztassék mosolyogni, virágokat, szép virágokat kérek az ő sirjára... Nagyon szerette... Ott fekszik a montmartrei temetőben, 3-ik osztály, 16-ik vonal, özv. G.-né.

Bocsásson meg a fáradságért, a melyet okozok. Éljen boldogul. Még egyszer, köszönet! Isten önnel!

Gallimard.

Ugy történt minden, amint a boldogtalan kívánta.

Csak hárman voltunk a temetésén: a plébános — pártfogója, aki utolsó pillanataiban nála volt — öreg házmesternéje, meg én.

Ugyanakkor, mikor szerény virágainkat letettük a koporsójára, a felesége sirját is virág-özön lepte el.

A véletlen egyszer visszavezetett a két sirhoz. Az özvegy G.-né hantja elhagyatottnak látszott. Tüskék, a feledés eme hradói ütköztek ki rajta mindenfelől.

A funérátor sirján pedig egy kis ibolyató nőtt ki.

Requiescat in pace.

Fordította: Fáy Béla.

A philosophia nem elég semmire, de jó mindenre.

Cherbuliez.

Az a pillanat, mikor egy igazság napvilágra jő, nem ugyanaz, amikor ezt alkalmazni is lehet.

Feuille.

Az ember gyűlöli önmagát és azt mondja, hogy ez a világ gyűlölet.

Krónika. III

Villamos kivégzések.

— május 3.

Az ujkor egyik leggyönyörűbb vívmánya a villamos kivégzések eszméje. Ha valakiről elvégeztetett, hogy meg kell halnia: egy gyöngéd Ampère-féle áram a tudomány, s egy szelid nyekk az illető részéről, és esztetikai finomsággal szólva: finita la commedia. Mindez oly egyszerű, oly kedves, mint egy kis cukor-sütemény. A középkornak, a zord előidőknek, a barbár emberkinzásnak örökre vége. A bakó eltűnik a világból; ellenben a királyi ügyesség kiadóhivatalának derék főnöke megnyom egy fehér csont-gombot, s az illető szám elexpediáltatik Jozafát völgyébe, vagy Ábrahám kebelébe, illetőségi helye avagy utolsó kívánsága szerint. A fölösleges uri ember talán éppen egy pohár pezsgőt hajtott fel, de mert nekitámaszkodott egy csinos, s a tisztaságtól ragyogó ércz-készüléknek, másodsor már nem fog kocintani. Látni való, hogy ez épp oly barátságos dolog, mint esküvőre menni; a kérdésben forgó s paradoxonná válандó ur még virágot is tűzhet smokingjának gomblyukába, példának okáért a mandragora virágát, mely, mint mondják, különös előszeretettel nyit az akasztófák tövében. A szertartás rövid és diskkrét; a kezelés mikéntje láрма nélkül való és nemesen egyszerű. Az illetékes körökre nézve bizonyára passzió lehet ekképpen halni meg... de, fájdalom, egy darabig úgy tetszett, hogy ez csak álom.

Ugy hiszem, az egész rovott előéletű emberiség öröm-mámorban úszott, mikor az első örült ánglius kifejtette a világnak a villamos kivégzés szép terveit. De jött a másik örült ánglius, és úgy látszott, hogy szétfoszlik az ábránd. A második számú örült ánglius tudniillik azt erősítette, hogy a villamosság nem öl. Bizonyára megfosztja az illetőt eszméletétől; tetszhalottá, ál-halottá teszi, de végkép nem pusztítja el. A villamossággal kivégzettek mind egy szálíg a kegyelmi bonczolásba halhattak bele. S a Nro 2 ezt szép, tudományos készültségével be is bizonyította, minekutána előzetesen, a Tűzföldtől az Északi Sarkig mindent bebizonyított a világon.

A rovott előéletű emberiség néma megadással törődött bele, hogy: ime, a villamos kivégzés is csak kiméra volt. De néhány év óta, általános meglepetésre, fordulat állott be a dologban. Kiderült, hogy az első számú ángliusnak volt igaza, s nem a másodiknak. Ami ránk, magyarokra nézve, kivált azért érdekes, mert a kérdés végleges megoldása éveken át tartott hazai experimentálásoknak köszönhető.

A Budapesti Városi Vasut Társaság rövid idő alatt halomra döntötte a 2. számú örült egész okoskodását s büszkén hivatkozott rá, hogy tényekkel főzte le amaszt. Bebizonyította, hogy a villamosság igenis öl; ha nem is épp a Hiram S. Maxim-löveg vagy az orvos biztonsággal, de elég rendszeresen s kielégítő precizitással.

Ahhoz, hogy a villamosság öljön, bizonyára nem elég maga az Ampère-féle áram. Villamos kocsis is kell

hozzá, s mindenekelőtt: villamos-kocsi vezető. De a Budapesti Városi Vasut módját tudta ejteni, hogy az utóbbi segédeszközben ne lássunk hiányt.

S azóta, hogy e társulat járóművei keresztül-kasul futják a várost, hogy sűrűn, de azért mindig váratlan kacérsággal bicsakolják meg magukat az ut közepén, minden tekintet nélkül az egy pillanattal előbb bekasszált hat, nyolcz és tiz krajczárookra: a lehetetlennek állított villamos kivégzések folyvást napi renden vannak. Kocsi-vezetők, akiknek kedves gondtalansága a vig operai halálszok szeretetreméltó életvidámságára emlékeztet, egyre növekedő sorban ismerkednek meg ama szenzációval, melyet az e téren való tudományos megfigyelés s a polgári figyelmetlenség biztosít számukra; s nem igen mulik el hosszabb idő, hogy valamelyikök egy-egy elgázolást ne helyezhetne emlékeinek tárházába. Ugy látszik, az a kellemetlenség, hogy koronkint kihallgatások is folynak e villamos kivégzések dorgában, nem éppen megriasztó hatásu, s nemcsak úgy látszik, hanem egészen bizonyos, hogy a felelősség mindig a tisztelt elhunytat terheli. Mi az ördögöt keresett azon a gályán?! — mint Molière mondaná.

Hát bizony ezeken az apróságokon fennakadni csúf maradiság. Mert melyik üdvös dolognak nincsenek rossz oldalai? S ha a kenyérharczba induló kereskedő két percczel hamarabb ér a boltjába: ez közgazdasági előny. Ha a részvényes egy forinttal több osztalékot tesz félre: ez közgazdasági előny. S ha egynehány szegény emberrel kevesebb van, aki kenyeret akar: hát ez közgazdasági előny.

De talán a két éves gyermekek villamos kivégzését mégis jó volna valamivel ritkábbá tenni némelyes nagylelkű, jóllehet veszteséggel járó intézkedés révén?! Kétségtelen ugyan, hogy a felelősség minden egyes esetben a két éves gyermekeket terheli, s ez nem szép a két éves gyermekektől. Hanem talán mégis lehetne egy kis haladékokat adni nekik, hogy: megjavuljanak?!

Sajnos, másrészt azt is belátjuk, hogy a forgalom érdekeivel szemben a két éves gyermekeknek kell a rövidebbet huzniok. A két éves gyermekeknek nem igen vannak összeköttetések a városnál, a két éves gyermekek nem tartoznak se hatalmas klubokba, se bizottságokba, a két éves gyermekeknek még részvényeik sincsenek: ki törődne a két éves gyermekekkel?!

Bojtorján.

A szerelem semmiből szüüetik és mindentől meghal.

Karr Alphons.

*

A regény az a nyugoti embernek, ami az opium a keletinek.

Lamartine.

*

Egy nő, ki kezét szivére teszi, nem dobhatja az első követ a másikra.

*

A nők állandóbbak a gyűlöletben, mint a szerelemben.

Goldoni.

INNEN-ONNAN.

† Az olasz saláta. Bánffy Dezső a hét hőse. Eddig a leghízelgőbb hasonlat az volt, amely őt Dzsengisz-khánnal hasonlította össze, míg ma pápaverő és nunczius-kergető Mátyás királylaj itélik rokonnak. Ime, du redicule au sublime il n'y a qu'un pas. A közönség körében szájról szájra járt a május elseji ülés híre, s másodikkán reggel nem jelenvén meg a lapok, a nép fantáziájának volt ideje magát kitombolni. Ugy, hogy mára a nagy lelkesedés után egy kis visszaesést észlelhetni. Tegnap még úgy volt, hogy a Bánffy cselekedete Európára szóló hőstett, s a beavatottak tudni is vélték, mint vált lehetségessé: a Bánffy felelete voltaképpen az uralkodó fogadj istenje arra az adjon istenre, ami a Szentszék a keresztyén szocialisták ügyében nála járt Schönborn kardinális elől bezárta a kapuit. Ma is, éppen úgy, mint tegnap, a legőszintébb harag környékezi a képviselőház három rendbeli ellenzékét amiért ülvemaradásával tüntetett az első alkalom ellen, melyben Magyarország erős és független államképpen jelentkezik Európa előtt. De ma már olyanok is akadnak, akik attól tartanak, hogy a Bánffy hőstette a vitéz bárónak állásába kerülhet, mert tullott azon a czélon, amit a legfelsőbb jóváhagyás elébe szabott. Attól tartanak, hogy nemes buzgalmában úgy tett, mint az a szabólegény, aki a szeretőjével kirándult a zöldbe, de előre megmondta, hogy lelkem, nem telik ám többre egy gulyásos husnál! De a könnyelmű leány mégis fiatal libát rendelt, amit a legény hallván, utána kiáltott a pinczérnek: Olasz salátát is adjon hozzá! Mert, magyarázta a leánynak, ha már libapecsényét rendeltél, ugysis kidobnak bennünket, — ezért már olasz salátát is ehetünk! Szó ami szó, a Bánffy olasz salátája izlett az egész országnak, akármibe kerül is.

△ Polcorr. A Polcorr civilizált szó, melyet Ausztria és Magyarország minden zszurnalistája ismer és használ. A Polcorr a politikai publicisztikában nélkülözhetetlen informáló. Informál azzal is amit mond, azzal is, amit nem mond. A Polcorr azonban tegnap óta magyar politikai faktor, mely kormányt buktat. A Polcorr az ellenzéki sajtó mindig szidta, ez egyszer azonban hálára van neki kötelezve, ha ugyan nem irigykednek rá, a miért neki néhány szavával sikerült elérnie azt, ami nekik január óta nem sikerült. Tény az, hogy a Polcorr megbuktatta a Bánffy-kormányt s az sem lehetetlen, hogy megbuktatta a szabadelvű pártot, sőt a szabadelvű politikát. A Polcorr különben magyarul *Politische Correspondenz*nek hívják, minőségére nézve félhivatalos könyomatos, melynek piszkos, otromba betűi adják tudtára a napisajtónak, mi történik odafenn Bécsben, ideleln Budapestén, meg mit gondol egyik vagy másik kérdérről a magyar, vagy az osztrák kormány. Hát ezuttal hírül adta, mint gondolkodik Kálnoki külügyminiszter ur Bánffy miniszterelnök urról. Azt gondolja róla, hogy Bánffy együgyű, akinek fogalma sincs politikáról, különösen külügyi politikáról nincs. Azonkívül egyszerűen rácsufol a miniszterelnökre: nem igaz, hogy Kálnoki ő vele egyetért a nunczius utazásai tekintetében, nem igaz, hogy a nunczius tullépte azt a bizonyos diplomata határt s végre nem igaz, hogy Kálnoki a szentszéknel ebben a dologban rekriminált volna. Szóval ez az egész dicsőséges válasz a Terényi megrendelt interpellációjára, mely Bánffy bátorságát, férfiaságát a magyar állam önállóságának megvédelmezésében oly fényesen bemutató, sem nem bátorság, sem nem férfiaság, hanem együgyűség és hazugság — Hát ilyen még nem történt de soha, mióta a világ világ. Hogy a külügyminiszter, akivel a magyar miniszterelnök állítólag rendelkezik, így meghazudtolja őt s oly goromba módon s hogy ennek következtében a magyar miniszterelnöknek mennie kell, Kálnoki pedig marad: ez megint olyan eset, melyről az ellenzék elégedetten konstatálhatja, hogy a kormányválság nem parlamentáris. A

parlament üdvözölte Bánffyt azért, amiért Kálnoki őt elküldi. A parlament megkövetelte, hogy meglelgedéssel fogadja a kijelentést, hogy a külügyi hivatal végre valahára mivelünk is foglalkozik, Kálnoki pedig kijelenti, hogy ez hazugság, mert neki esze ágában sem volt velünk törődni. S Bánffy valószínűleg menni fog, mert a bécsi miniszter, aki neki alá van rendelve, parancsol s mert az ügy, melyről szó van, szent. Azért megy, mert a nunczius jött. Denique minálunk mégis csak a papok csinálják a politikát.

△ A Vaterlandból... Bánffy Dezső báró magyar miniszterelnök, ez a tarkoponyájú, hájas fejű műveletlen paraszt, — méltó vezére ennek az Ázsiából ideszabadult bujonc, barbár eretnek és renegát hordának, elég galád és elég szemérmetlen volt. Ő SZENTSÉGE A PÁPA XIII. LEÓ KÖVETÉRŐL AGLIARDI NUNCZIUS URRÓL olyasmit hazudni a magyar parlamentben, mintha Ő EMINENCIÁJA tullépte volna a vendégjog határait. Bánffy Dávid — mint ezt már több ízben konstatáltuk — egy közönséges, dologházba való erdélyi mócz kávinista kanász és jogász, aki ilyesmiket csak az ő büzös le-bujában kukorékolhat büntetlenül, — körülugrálva banditársaitól. Csak természetesnek találhatják jámbor olvasóink, hogy mi ennek a mosdatlan száju kávinistának a pöffögését le nem nyomtatjuk és azokra az ő hangján nem válaszolhatunk. Mi művelt lap vagyunk és az ilyen bitang parasztságoknak megfelelő szó nincs a mi szótárunkban...

† Egyébként: qui mange du papé, en meurt.

△ Tegnap és ma. Tegnap, mikor Bánffy Dezső kormányra lépett, így szólott *Ernusz*t Kelemenhez, a nemzeti párt oszlopos tagjához: »Kedves Kelemen, tudom, hogy te elvű politikus vagy s derék hazafi. Elveidet nem kívánva, hazafiságodra számítok. Nézd csak, a pártviszonyok mind ziláltabbak és bonyolultabbakká válnak. Most, midőn egyrészt a napirendre kerülő egyházpolitikai javaslatok törvényerőre emelése, a már törvényerőre emeltnek végrehajtása mellett mind nagyfontosságú s az ország súlyos helyzete által követelt reformok, ugymint a közigazgatásra vonatkozó többrendű egymással kapcsolatos törvényjavaslat előtt állunk, másrészt pedig az 1867-iki kiegyezés alapján álló pártoknak kétségkívül minden oldalról élénken őhajtott egyesüléséről van szó, te kedves Kelemen pedig mindezekre a dolgokra nézve egyetértés a szabadelvű párttal, arra kérlek, lépj be a mi pártunkba s vállalj tárczát a haza érdekében.« — Ernusz Kelemen ezt az ajánlatot tegnap indignálódva visszautasította s elmondván a dolgot a nemzeti pártkörben, kijelentette, hogy semmiféle csábítás nem fogja őt szerteftt vezérétől: Apponyi Alberttől eltéríteni. — Ma pedig Ernusz Kelemen levelet intézett a nemzeti párt elnökéhez, melyben tekintettel arra, hogy egyrészt a napirendre kerülő egyházpolitikai javaslatok törvényerőre emelése, a már törvényerőre emeltnek végrehajtása és... stb. mint fentebb olvasható — ennél fogva ő kilép a nemzeti pártból, melynek magát ily felfogása mellett többé alá nem rendelheti. Hogy miképen vallhat igaznak valamit ma, amit tegnap indignálódva visszautasított, megmaradván tegnap is, ma is integer elvi álláspontján, ennek demonstrálása nevezetetik politikának.

△ Isten védelme. Május elsején, míg a munkások a zuglóban a nyolczórai munkaidőre üritették a kancsót, Magyarország tudós herczegprimása egy szent társulat közgyűlésén panaszos szelidséggel merengett el korunk vallástalanságán, mely immár

istentagadássá fajult. Veszedelmes iránynak mondja, hogy a tudomány hivatva érzi magát a vallást pótolni, mert a tudomány sohasem pótolhatja a vallást. Czitálja Macchiavellit: »Mi sem bizonyítja határozottabban valamely birodalom enyészését, mint a vallás megvetése.« Hivatkozik Voltairere, Diderot-ra, Rouman-ra, a tizennyolczadik század legradikálisabb gondolkodóra, kik mind hangsúlyozzák, hogy az emberiségnek szüksége van vallásra és az istenben való hitre. Nagy erudícióval, meggyőző elokvenciával kél sikra isten védelmére a tudós főpap s argumentumait kifejezésének erejével, stílusának lendületével is támogatja. S mégis — oly különösen hat reám a főpapnak ez a fejtegetése, mely az általa fölhozott példáknál is megdöbbentőbben illusztrálja korunknak istentől elforduló gondolkodásmódját. Ugy érzem, mintha a tudós és szelíd főpap maga is szentségtörést követett volna el a beszédjével. Ez a beszéd eleitől végig azt bizonyítja, hogy istenre, a benne való hitre az emberiségnek szüksége van. Nem a meggyőződés erejével akar hatni, hanem opportunításra hivatkozik. Ne tessék istent detronizálni, mert szükségünk van arra, hogy ő létezzék. Istent, mint politikai eszköz nélkülözhetetlen a népek kormányzására, azért nem szabad istent tagadni. De hátha elérkezik az idő, amikor nincs szükség istenre? Mi lesz akkor vele? Beleegyeznek-e akkor a hercegprímás detronizálásába? Megnyugszik-e a világ megteremtője abban, hogy vele számoljanak, mint nélkülözhetetlen faktorról s igazán csak azért kell benne bizni, mivel másképp nem boldogulunk? Hiszen ez a legprofánabb gondolkodás, melyért akárki más az istentelenség gyanújába keveredne! Egyes tudósok atheizmusából én nem mernék oly messzemenő következtetéseket vonni az istentelenség terjedésére, mint Vaszary Kolos, de hogy ő ily szempontból kél isten védelmére, ez valóban az idők aggasztó jele.

* * *

~ Öszinte és legőszintébb. Megvallom: lutrizok és ditrói ember vagyok. Sőt azt is megvallom, hogy gyakran nyerek. Tetszik tudni, kitűnő és biztos álmaim vannak; olyannyira kitűnőek és biztosak, hogy az ország valóságos visszaélést követ el, mikor nem az én számaimat huzatja ki. Megütvén az első kis ternót, föltámadt bennem a hazafiság a nemzetiségnek. És arra éreztem magamat indíttatva, hogy a ditrói gimnáziumnak 25 forintot adományozzak. Ezért nekem a vallás- és közoktatásügyi miniszter a hivatalos lapban *meleg* köszönétét nyilvánította. Mindez nem maradt észrevétlen Morbicz-er-beli asztaltársaságunkban; és elnökünk a királyi táblai bíró, kijelentette, miszerint ezen ténykedés valóban elismerésre méltó. Én pedig buzgón raktam tovább a lutrit, most már húsz krajczárjával. És mikor megint kijött a három számom, kerek 100 forintot juttattam ama ditrói gimnázium céljaira. Erre a vallás- és közoktatásügyi miniszter a hivatalos lapban kijelentette, hogy adományomat *legmelegebben* köszöni. A Morbicz-erben pedig a királyi táblai bíró kifejezést adott azon közkívánságnak, hogy ezen minden tekintetben hazafias cselekmény alanyi tényezője az emberi kor legvégső határáig éjjen. Ettől fogva már forintjával raktam a lutrit. És következő ternómból 500 forinttal emlékeztetve meg a ditrói gimnáziumról, a minisztertől *meleg és őszinte* köszönetet nyertem a hivatalos lapban. A Morbicz-erbeli királyi táblai bíró, szeretett elnökünk pedig, jóllehet czimezések dolgában igen akkurátus ember, ezentul következetesen »nagyságodnak« titulált engemet. Nekibőszültem ennyi tisztességtől. Most már három pengőket tettem a lutriba. És mikor föntemlített kitűnő és biztos álmaim alapján megint ternót csináltam, kerek 1000 azaz egyezer forintot küldtem Ditróra. Mire a vallás- és közoktatásügyi miniszter *legmelegebb és legőszintébb* köszönetét fejezte ki nekem; a morbicz-er királyi táblai bíró pedig — az egész asztaltársaság irigy álmélkodásának közepette — ígygen apostrofált: »Hunczut az úr! Szervusz, Jóska!« Napokig kábult voltam. De végre higgadt a vérem. Egyszer a vilamos vasuton elővettem a zsebemből a hivatalos lap ama

négyszámát. (Véletlenségből mindig nálam volt) És ismét melegegtem a miniszter úr ő nagyméltósága melegségénél és legmelegebbségénél; sütkéreztem őszintesége és legőszintébsége fényénél. A gazdagság és dicsőség azonban, tetszik tudni, blazirtta teszi az embert. És föltámadt bennem Purgstaller. A Purgstaller logikája, amelyet a hatvanas években tanultam a piaristáknál. És — gondosan végigtanulmányozván a hivatalos lapot, amelyet már betéve tudtam — kérlelhetetlenül így elmélkedtem: »25 frt = *meleg* köszönet. 100 frt = *legmelegebb* köszönet. 500 frt = *meleg és őszinte* köszönet. 1000 frt = *legmelegebb és legőszintébb* köszönet. Tehát alapul véve ezt a schemát, az én első 625 (25 + 100 + 500) forintom voltaképpen meg se köszönődött a miniszter úr ő nagyméltósága által. Mert a meleg meleg, a legmelegebb legmelegebb, az őszinte őszinte, — az bizonyos Ugyde ha van *legőszintébb*, a mellett eltörpül minden más; mivel e szerint minden más nem eléggé őszinte, vagyis magyarul szólva: nem igaz. Nem igaz még az *őszinte* sem, mert a *legőszintébb* lecsepüli, megsemmisíti. Mert ha az igazságban van legigazabb, a szimpla igaz szimplaciter nem igaz. Ő exczellenciája tehát csak az én utolsó ezer forintomat köszönte meg. Vagyis az első három, 625 frt értékű *meleg, legmelegebb és őszinte* nem ér egy fületlen gombot. Így vagyon a Purgstaller és egyéb logikusok szerint.« Ennek következtében elhatároztam, hogy kitűnő és biztos álmokat nem álmodok többé, lutrira nem teszek, ternókat nem csinállok és a ditrói gimnáziumnak nem adok egy batkát sem. És van szerencsém köztudomásra juttatni, hogy ez elhatározásomtól mindmostanig sem tántorodtam el és nem is fogok eltántorodni soha.

* * *

~ Műtanrendőri bejárás. Méltóztatik tudni, mi az? Én sokáig azt hittem, hogy nem tudom; de végre kiderült, hogy mégis csak tudom. Gyermekei képzeitem szerint akként formálódott ez a fogalom, hogy mikor lovasutat, csatornát, gáz- és vízvezeték-eket vagy egyéb közhasznú dolgot akarnak építeni az emberek, egy tekintélyes gyülekezet — a mű, a tan, a rend és az örökös letéteményesei — csakugyan bejárnak és fölfedeznek olyan ismeretlen helyeket, aminő a kerepesi-ut vagy Dorottya-utca; miként Robinson Crusoe bejárta és fölfedezte az ő szigetének rejtelmes belsejét, szintén a mű, a tan, a rend és az örökös szempontjából. Agyam veleje lassankint érlelődve és fejem lágya némiképpen benővén, ellene kezdtem mondani a fővárosi Robinsonoknak. Uram teremtem, ezek az utak és utcák topografia dolgában eléggé ismeretese; és semmi bejárás nem ad olyan tiszta fogalmat róluk, mint a földfölötti és földalatti mappa, amelyen milliméteres pontossággal van megjelölve minden; és amelyen láthatók a különben láthatatlan csatorna-alagok, a gázos és vizes csövek, szintén hajszálnyi mérték szerint. Tekintélyes gyülekezetek tehát ezeken a járt utakon járván, legföljebb azt konstatálhatnak, hogy egy-egy trafikból csinos kisasszony mosolyog kifele vagy hogy a házak teteje többnyire fönt van és nem lent. Szóval én azt hittem, hogy a bejárást azért hívják bejárásnak, mert senki se jár be semmit. De mióta a Ferencz-köruton lakom, és pedig érett észszel, azt tapasztalom, hogy ez a szép jelzőnek örvendő bejárás nem kábamese. A mű, a tan, a rend, az örökös emberei csakugyan járnak, bejárnak, sőt gyalognak. Látom őket ablakomból tavasz derűjében, nyár hevében, ősz melankóliájában, tél zordonságában; havonként kétszer. Mindig kilenczen gyalognak a sárban, a hóban, a porban. És komoly emberek. Az Ignotus komoly emberei közül valók. Kabátjuk, (a felső és az alsó,) egyaránt hosszú és példás, tekintélyes életre vall. Kalapjuk csatládapai; nyakravalójuk a pontos adófizetést bizonyítja; botjuk egy jól berendezett pálya szoliditásának szimboluma. A kilencz ur közül kettő bizonyosan mű, kettő tan, kettő rend, kettő ör; a kilenczedik semmi, csak egy hosszában összehajtott árkus papirost viszen a hóna alatt. És gyalogol mind a kilencz, fon-

tosan, érdemesen, tiszteletreméltón. Én az ablakban mindig hirtelen fölteszek a fejemre egy kalapot, csak azért, hogy leemelhessem előttük; mert az ő felvonulásuk, a polgári tisztesség, ünnepi dísz és nagytekintetű hatalom e megtestesülése, valóban nemes érzelmeket kelt bennem, haszontalan cigányban. De haj, mi az ő érdemes gyaloglásuk eredménye? Három nap múlva megjelenik a Ferencz-körút legsötétebb Afrikájában egy sereg napszámos és az egész vonalon balra hányja a homokot. »Éljen,« mondok, »planíroznak; és én ma-holnap sutba dobhatom a falábakat, amelyekkel eddig a kátyukban gázoltam.« Balra levén hányva a homok, ismét jönnek ők, a kilenczen és végiggyalogolnak egy keskeny hegygerinczen, melyet nyilván az ő kedvükért ápol a főváros. Harmadnap aztán ismét fölvonulnak a napszámosok és az imént balra hányt homokot jobbkéz felé lapátolják. »Éljen,« mondok, »ez a planírozásnak valóban igen alapos módja, vízmérő szerint történik s nekem, ha isten segít, csakhamar olyan sima utam leend, hogy kénytelen leszek biciklin nyargalni.« De ismét jő a műtanrendőri bejárás; és a homokot megint balra hányják. Majd megint jő és visszahányják jobbra. Aztán újra jő és a homok visszamegy balra; és jő még tizenkétszer és a homok utazik hatszor jobbra és hatszor balra. Én pedig mindezt nézem az ablakomból. És végre azt mondom, — nem tudom, kinek —: »Te! Tizenharmadszor ne hányódjék ez a homok se jobbra, se balra, mert gyilkolok!« A homok azonban mégis csak hányódik, nem is birom konstatálni többé, mely irányba; és én mégsem gyilkolok, mert voltaképp nincs kit, annyian vannak ők, a kilenczek és czinkosaik, a napszámosok, ez aljas habozók a jobb és a bal politikája között. Mindezeknek utána csöndes bölcseségbe merülök: hol itt a mű, mikor nem csinálnak semmit; hol itt a tan, mikor óriásilag számázkodnak; hol itt a rend, mikor egy beduin falu utolsó síkátorára párizsi avenue ehhez a körúthoz képest; és hol itt az őrség, mikor a jobbra és balra hányt buczkák között csavargók dalárdája zengedez reggelig?... Ők, a kilenczek, mindazáltal rendületlenül gyalogolnak az ő bizonyos napjaikon; a homok pedig egy trainingben sanyargó athléta zord következetességével megyen jobbra és balra, változatosság kedvéért balra és jobbra.

IRODALOM.

Dr. Kőrösi László ur mult heti II. Krónikánkra reilekítva a következő védekezést küldi be hozzánk:

Igen tisztelt szerkesztő ur! Végre *A Hét* is felfedezte szerényen keletkezett irodalmi vállalatomat, mely biográfiákkal és korrajzokkal óhajtja szolgálni és kiegészíteni a magyar kritikát. Sokat adok még *A Hét* gáncsaira is, és minden érzékenykedés nélkül olvastam erős megrovását *Vadnay* biográfiájának dekoratív részéről. A kritikuskak igazán lehet abban, hogy a vaskos kis biográfia talán tulságos részletességgel foglalkozik *Vadnay* irodalmi érdemeivel, de viszont legyen szíves megengedni, hogy vannak *Vadnaynak* olyan érdemei, melyekkel rokonszenvesen foglalkozni nem egészen fölösleges munka. Lehet-nek a kötetben hyperbolák. Hiszen a rokonszenv majd olyan megvesztegető, mint az ellenszenv. De ferdítések, valótlanságok, fölszínességek nincsenek benne. A biográfia írójának eszéágában sem volt *Vadnayt* *Shakespeare* vagy *Katona* közé állítani. Ez ellen maga *Vadnay* tiltakoznék először, mert jó ízlése és józansága nem öregedett meg. A kiszakított idézet folytatása szerint az életrajz írója csak annyit állít, hogy *Vadnay* harmincz esztendő előtt megjelent négykötetes regényének, az *Eladó leányoknak szerkezete* hasonlít *Shakespeare* *Lear*jához vagy *Katona* *Bánkbánjához* amennyiben »kettős szálból indul s kettősen fejlődik a főcselekvénye.« Ezt a tételt lehet kifogásolni, de nem lehet úgy megmagyarázni, minthá *Vadnay* regénye *Lear* és *Bánkbán* között állana. Ilyen nagy izetlenség

nem tenyészték még olyan kicsiny vállalatban sem, amilyen a magamé. Egyébiránt köszönöm a kritikát, amelyet már meggyökeresedett irodalmi vállalatom kiáll, s melyet *A Hét*-től megérdemelni a jövőben is ambícióm lesz. Kőrösi László dr. a „*Korrajzok*“ szerkesztője.

Színházi krónika.

A klasszikus orfeum.

— Fantázia egy fölvonásban. —

SZEMÉLYEK:

Orosz ur a »Folies Caprice« igazgatója.

Schönberg ur

Rott ur

Grosszmann ur

Blumau kisasszony.

Hiübschau kisasszony

művészek.

művésznők.

— Történik délután a kávéházban. —

ELSŐ JELENET.

Orosz ur, Schönberg ur, Rott ur a kávéházban ülnek és kalabriászt játszanak. De hirnök jó Grosszmann ur személyében és

Grosszmann ur (pihegve szól): Herr Orosz, hagyjon abba a kalabriászt. Nagy veszedelem fenyegeti minket...

Orosz ur (fölnéz, de marad nyugodtan): Wizo?

Grosszmann ur: Most olvasok az ujságban, hogy a nemzeti színháztól a tagok el fognak játszani a Somossy-orfeumban a mi kalabriász-parti...

Rott ur (leteszi a kártyát): Micsodát?

Grosszmann ur: A kalabriász parti. A Herr Ujházy, a Herr Vizváry, a Herr Kassai...

Schönberg ur: Solche Gemeinheit!

Orosz ur: Schönberg, ne legyen izgatott. Itt valami tévedés van...

Grosszmann ur: Aleváj tévedés volna! De szent való, so sollen Sie leben Herr Orosz!

Rott ur: Amig maga az Orosz ur életére esküd, addig én nem hiszek...

Grosszmann ur: Nű, esküdöm a magáéra!

Rott ur: Azószer!

Schönberg ur: De hát miért akárnak játszani a kalabriász parti? Ott van a Pont-Biquet, az van olyan disznóság...

Orosz ur: Hát nem érti? Ez olyan; művészek ponygyolában...

Rott ur: E zó? Ich kenn dóz!

Schönberg ur: E zó e chucpe! Azt hiszik ők, hogy fognak tudni olyan jól játszani, mint mink?

Grosszmann ur: Ők be fognak venni e miszen szoff!

Orosz ur: Az mindegy. De ha ők elveszik tőlünk a kalabriász-parti, akkor nekünk muszáj valamivel kárpótolni minket és a publikumt.

Rott ur: Vegyük el tőlüktől a Pont-Biquet-t!

Orosz ur (lenézőleg): Az semmi. Olyant én is tudok írni. Vegyük el valami klassischt...

Schönberg ur: Megvan! Vegyük el a Lear-t!

Orosz ur: Groszartig! Grosszmann menjen és csináltasson plakátokat: »Nächste Novität der Folies Caprice: „Mélach Lear“ frei nach Shakespeare bearbeitet von Orosz. Musik arrangirt von A. Knoch.“

Grosszmann ur (lelkessedve távozik).

(Orosz ur, Rott ur és Schönberg ur folytatják a kalabriászt.)

MÁSODIK JELENET.

Előbbiek. Blumau kisasszony.

Blumau kisasszony: Herr von Oroszy, hallotta a nagy ujságot?

Oroszy ur: A kalabriász-partiról?

Blumau kisasszony: Nem. Ki beszél itt a kalabriász-partiról? A mi nagy Spieloperunkat, a »Venusia«-t elő akarják adni az operától a tagok...

Schönberg ur: Sind die mesüge geworden?

Blumau kisasszony: Itt van az ujságban. Die *Szilágyi* Arabella akarja a Venusiát énekelni, az *Ábrányiné* pedig...

Rott ur: Die sind doch von unsere Leit?

Oroszy ur: Maga az *Ábrányinét* a *Ney* Dáviddal téveszt össze.

Blumau kisasszony: Richtig, a *Ney* Dávid is fog énekelni benne.

Schönberg ur: E misze meisze!

Oroszy ur: Miért egy misze meisze? Most már nem jövök zavarba. Ha ők elvesznek tőlem, én is elveszek tőlük. *Fräulein* *Blumau* tegye nekem azt a szivességet és szaladjon a *Grossmann* után és mondja, hogy csináltasson még egy plakát: »Jainkel und Rezl, frei nach *Humperdinck*« ő már tudni fog a többit...

Rott ur: Herr *Oroszy* maga egy nagy ész. Mi az adú?

Schönberg ur: Zöld!

Rott ur: Akkor kontra.

Blumau kisasszony (sürgősen távozik. A játékot folytatják).

HARMADIK JELENET.

Előbbiek. Hübschau kisasszony.

Hübschau kisasszony: Herr *Oroszy*, tudja a nagy ujságot?

Oroszy ur: Már elkésett vele.

Hübschau kisasszony: Hogy hívják elkéstem? Ebbe a percbe hallottam...

Oroszy ur: Most mesélte a *Fräulein* *Blumau*, hogy az operától a tagok...

Hübschau kisasszony: Az operától? Talán a népszínháztól?

Oroszy ur: Nem, az operától.

Hübschau kisasszony: Nem lehet. A népszínháztól a tagok el fogják játszani a »Mundi Rosénkranzt auf der Hochzeitsreise.«

Oroszy ur: Maga egy medvét akar nekem felkötözni...

Hübschau kisasszony: De ha mondom. Itt áll az ujságban. A Herr *Tollagi* fogja játszani a Mundit, a *Fräulein* *Komáromi* pedig a jugendliche szendét...

Schönberg ur: Was für e Gerisz a mi darabjainkért...

Rott ur: Mit csináljunk?

Oroszy ur: Amit a többivel. Elveszünk tőlük a Tata-Tótót. *Fräulein* *Hübschau*, szaladjon a *Fräulein* *Blumau* után és csináltasson még egy plakátot: Pa.... nem, ezt nem lehet a plakátra kiírni... De majd találunk egy czimet. Kávés ur, maga pedig álljon oda az ajtóba és ha valaki azt mondja, hogy a várszínháztól a színészek el akarnak játszani tőlünk egy darab, den werfen Sie hinaus. (*Rott* urhoz): Mit mondott maga az elébb?

Rott ur: Kontra!

Oroszy ur: Rekontra! Vagyok egy kihívó! Kvart...

(A függöny legördül.)

Jett.

A királyné dragonyosa.

— Nagy operette 3 fölvonásban. Irták *Pierre Decourcelle* és *Frantz Beauvallet*. Fordították *Evva Lajos* és *Rákosi Viktor*. Zenéjét szerezte *Leopold Wenzel*. A népszínház ujdonsága. —

A kellő tisztelettel és elismeréssel viseltetünk a népszínház nemes direktora iránt, továbbá *Laczi* úr iránt, akiben a színházi szolgák gyöngyét tanultuk megismerni, ismételjük, nagyértékű tisztelettel viseltetünk irántuk, mint akik a népszínház repertoárját részint összeállítják, részint kihordják, de ennek az ujdonságnak a főpróbájáról irván, nem hallgatjuk el azt a diskrét kérdést:

— Mire való volt ezt a tizenhárom esztendő darabot elővenni?

Ugy tudjuk, ez az utolsó ujdonság ebben a saisonban. Már most a krónika-író hűségével számlálhatjuk föl, hogy a népszínházban az utolsó kilencz hónap alatt kerek három darabot mutattak be. A »Kis Pékné« és a »Kis Fiú« a harmadik, illetve második előadás után letűnt a műsorról, a »Téli« szerencsésen megért vagy nyolcz előadást. Elismerjük, hogy fájdalmas dolog tantiémeket fizetni a magyar íróknak, holott a külföldi darabokhoz szerény 3—400 frankért örökáron hozzájut az ember, de talán kellene valamit a szegény magyar múzsa érdekében is csinálni? Ugy tudjuk, hogy egy csomó íróársunk foglalkozik színműirással, de hát a kellő bátorítás híján és a kellő elrekesztés áldásos hatása alatt mindenki elveszti a kedvét. Dicséretes kivétel csak *Bokor* József, aki a pályadíj-nyerészet terén az 1895-ik esztendőben a legkitűnőbb rekordot mutathatta föl...

De ha a népszínház érdemes igazgatója abban a véleményben van, hogy a magyar darabok egy fityinget sem érnek és csak az importált szellemességek csábító varázsa szerezhethet neki teli házakat, jó abba is beletörődnünk. Egyhangú lelkesczés fogott el mindnyájunkat, amikor a halhatatlan »Lili«-t főlelevenítette, rajongtunk a »Papa feleségé«-ért, legutóbb szível-lélekkel tapsoltunk a »Toto és Tatá«-nak, örültünk a »Szókimondó asszonyság«-nak és mulattunk a »Két Champignol«-on. Mindez igen szép és mulatságos volt, a népszínház publikuma lassan belenevelődött a finomabb vaudeville tónusba és immár belenyugodott abba, hogy az özönvíz-előtti operette sablonhoz többé nem lesz szerencséje.

Mily tévedés! A direktor úrnak eszébe jutott a »Királyné dragonyosa« és mi egész terjedelmében végigélveztek az özönvíz-előtti operette-sablon egyik legklasszikusabb példányát. Ez alkalmasint az ichtiosaurus az operettek között.

Mert, ha önök azt hiszik, hogy ebben a darabban nem arról van szó, hogy az ábrándos kőműveslegényt akarata ellenére elviszik katonának, hogy ő hősi tetteket visz végbe, hogy a legkülönbféle állótozettek alatt szökik meg ő maga és szökteti meg az ideálját, akit a harmadik fölvonás végén feleségül vesz — az ötvenedik karamból, mint valaki megjegyezte — akkor önök mélyen tévednek. Bizony isten, erről van szó. És ha önök azt hiszik, hogy ez mulatságos, akkor ismét mélyen tévednek. Nem mulatságos egy csöppet sem, ellenben a zenekar folyton muzsikál és a színpadon folyton énekelnek.

Jellemtelen ember volnék, ha kétségbe merném vonni, hogy *Küry* Klára nagyon szépen énekel és hogy *Komáromy* Mariska szintén nagyon szépen énekel. De *Küry* Klára mást is tud, mint énekelni és az egész saison alatt annyira elkényeztetett minket az ő briliáns alakításaival, annyira hozzászoktatt minket ahhoz, hogy az ő fényes játékművészetének minden finom nüanszát méltányolni tanuljuk, annyira új, változatos és ötletes volt minden egyes alkalommal, hogy itt, ahol a sok énektől nem juthat szóhoz, csak sajnálni tudtuk, hogy erre a tucatszerepre is annyi báj és kedvességet pazarolt, amennyiből tizenöt más primadonna élete végeig megélhetne. Még nem is kellene nagyon takarékoskodniok. De hát ha *Küry* Klára tékoználni akar, isten neki, ő teheti, lévén ő a szubrettek között — hogy egy kissé profán szólásmóddal éljünk — egy külön

évjárat. Neki nem kell attól tartania, hogy egyhamar kimerül. Kimerülni csak a publikum merül ki a hosszú három felvonás alatt, amelyet még néhány súlyos zenei betéttel is megtoldottak.

Azt mondták, hogy a darabot csak a gyönyörű muzsika kedvéért vették elő. A *Wenzel* ur muzsikája csakugyan nagyon szép, de olyan Strauss-os és Millöcker-es, hogy na! Itt ott operaszerűen komoly és érzélgős, de mindvégig nagyon dallamos és éppenséggel nem szűkölködik fülbemászó keringők és indulók nélkül. A főpróba válogatós publikumának különben legjobban tetszett az első felvonás duettje, amelyben a két primadonna roppant bájosan és hangulatosan utánozza egy galamb-pár szerelmes bugását, a befejező turbékolást és kacagást pláne ők maguk komponálták hozzá. A kőműveslegény szerepe különben alkalmat ad *Küry Klárának*, hogy egymásután fess kőműves ruhában, csillogó dragonyos-uniformisban, egy végtelenül bájos bajazzo-kosztümben és végezetül parasztlánynak öltözve jelenhessen meg, ami természetesen mindig meghozza a maga hatását.

A darabot a főpróbán összevágó, jó előadásban mutatták be, *Küry Klára*, *Komáromi Mária*, *Csatai Zsófi*, *Vidor Tollagi*, *Kassai* és *Németh* minden lehetőt és lehetetlent elkövettek a siker érdekében.

Hogy meglesz-e a siker? Alkalmasint. Hiszen nem eredeti darabról van szó.

Az új kosztümök igen csinosak, a dekorációk között fájdalmas örömmel láttuk viszont a »Gerolsteini nagyhercegnő« tábori diszkrét. Ah, édes direktor ur, de jó darab is az a »Gerolsteini nagyhercegnő.« És hozzá még csak nem is magyar!

Operaház. Sigríd Arnoldson asszonyt, a svéd csalogányt nem Nopcsa báró fedezte föl felfedező útján, csak úgy véletlenül vetődött Gráczból ide mihozzánk is. A sok reklám nagysága után a budapesti publikum végre a felültetés érzése nélkül mehetett az operába és tapsolhatott egy művésznőnek, amilyen mostanában már igen kevés él és diadalmaskodik. A svéd csalogány az olasz éneklés virtuozja, azé a kicsiszolt éneké, melynek Bianchi a mestere. Koloratur énekesnő rendkívüli technikával és ízléssel, amellet finom, érzéssel teli, pajzán, kedves és szerény. Művészetét nem fitogtatja, káprázatos koloraturáját nem sülyesíti a gége-tornászát nivójára, ahogy egyes honi művésznőink teszik. Amellet megjelenésében, játékában üde, fiatal, szép, egy megnyerő kedves művészi egyéniség, melynek csak meg kell jelennie, hogy a közönség szívébe zárkozzék. A *szevil-lai borbély* Rosinájában kezdte meg vendégszereplését s első áriájával már ura lett a színpadnak. Hanganyaga filigrán, de minden fekvésében egyenletesen kiművelve, finom, mellből jövő, olyan, mint egy egészen fiatal leányé. Gyönyörűek magasak hangjai, különösen a staccato-énekben, melyben jóval túlhaladja a Bianchi művészetét, míg trillája meg sem közelíti a mostani müncheni primadonnáját. Az előadáson meglátszott, hogy adnak valamit a művésznő véleményére s az összes szereplők igyekeztek, hogy a honi művészet a svéd mellett egészen el ne törpüljön, ami sikerült és Arányi az ő édes hangjával elemében volt az Almaviva édes szerepében, úgy fuvalázott, mintha hold süttött volna. Kapott is sok tapsot érte s Arnoldson asszony kijelentette, hogy rajta kívül Arányi a legjelesebb koloratur énekesnő. Kitűnő volt a *Takács* Figarója, aki igen ügyesen dialogizált önmagával, mivel a svéd csalogány néhány szó kivételével szerepének prózai részét nem mondhatta el. *Hegedüs* pompás játéka mellett feltűnik fiatalodó, ércben nyerő hangjával, nem sokára ő is fuvalázni fog, mint Arányi. Odrinak a karzat rendezett demonstráló ováció. Szép cselekedet ez a karzattól, de az érdemes művész bizonyára szívesen várt volna vele addig, míg a közönség elismerése nem szorul a rendezők közreműködésére.

A **Fonciere pesti biztosító intézet** e héten tartotta évi rendes közgyűlését *Kochmeister* Frigyes báró elnöklése alatt. Az igazgatóság jelentése szerint az intézet az elmúlt évben is fokozatosan fejlődött s a biztosítás különböző ágazatai megfelelő nyereséget mutatnak föl. Az elmúlt üzletév tiszta nyeresége 185,393 ft 05 kr. volt. Javasolja az igazgatóság, hogy a különböző javadalmazások levonása után a részvényeseknek 5 százalék osztalékot adjanak s felülosztalékul 2 százalékot, úgy hogy az intézeti részvények legközelebb esedékes szelvénye darabonként 7 ft-jával lesz május 1-étől fogva beváltható. A közgyűlés a jelentést tudomásul vette, a javaslatokat elfogadta s a fölmentvényt megadta. A jelentés tudomásul vétele után megajánlotta a választásokat; *Radó Kálmán*, *Vay Dénes* báró, *Kilényi* Hugó, *Bérczy* Mór, *Engel* Miksa, *Földiák* Gyula, *Gullentag* Gusztáv, *Haas* Jakab, *Hoffman* Sámuel, *Schön* Vilmos; a felügyelő bizottságba: *Doktor* Gyula, *Mandello* Károly dr., *Fopper* Károly, *Raday* Gedeon gróf, *Reich* Lajos, *Auer* Róbert. — A közgyűlés után az igazgatóság megalakulván, elnökké *Radó Kálmán* val. belső titkos tanácsost és főrendiházi tagot választották meg.

A **budapesti közúti vaspálya társaság** április 29-én délután tartotta a XXX ik évi rendes közgyűlését *Ország* Sándor dr. elnöklése alatt. Az igazgatóság jelentése — a melyet már bőven ismertünk a nyerevényfölosztásra vonatkozólag a következő javaslatokat terjeszti elő. A bevételek főösszege 2.034,899 ft 37 kr., a kiadásoké 1.764,054 ft 14 kr. Marad fölöslegül 270,845 ft 23 kr., hozzászámitva a tavalyi nyerevény-maradványt: 5786 ft 99 krt, rendelkezésre áll: 276,632 ft 22 kr. Ebből, az igazgatóság s a tisztviselők jutalékának levonása után, *osztalékra részvényenként 25 ft lesz kifizendő, az élevezeti jegyek után pedig egyenként 15 ft.* Az osztalékot május hó 1-től fogva fizetik ki. A közgyűlés az igazgatóság jelentését tudomásul vette; a benne foglalt indítványokat elfogadta s a fölmentvényt minden irányban megadta. Az alapszabályoknak a viszonyok változása folytán szükségessé vált módosítására vonatkozó javaslatot haraszt *Jellinek* Henrik vezérigazgató terjesztette elő. A módosításokat, a melyek főleg a *társaság főnállásának időtartamára*, annak *céljaira*, a *közgyűlésnek főnállott tárgyakra*, végre a *pénztár*, *mérleg* és a *jövedelem kezelésére* vonatkoznak, a közgyűlés elfogadta. A napirend harmadik pontja a *jelentés volt a társaság új tervezetéről*, a melynek előterjesztésére az elnök haraszt *Jellinek* Henrik vezérigazgatót kérte föl. A vezérigazgató utalt a nyomtatásban kiadott évi jelentésre, a melyben az új tervezetek kimerítően ismertette vannak s kijelentette, hogy, mivel az ügy még mindig a tárgyalások stádiumában van, ezúttal nem tartja helyesnek a részletesebb bírálgatását. Csak röviden bírálta az eddigi tárgyalások eredményét: a főváros vasuti albizottságának határozatait, s hangsúlyozta, hogy ezek tulságos terheket raknak a társaságra, a melyek miatt a tárgyalások esetleg hajótörést szenvedhetnek. Szavainak tudomásul vétele után a közgyűlés véget ért.

Összes gazdasági gépek

GŐZCSÉPLŐK.

Szigoruan a magyar gazdasági viszonyokhoz alkalmazott saját gyártmányok.

Az összes gazdasági gépeket tartalmazó árjegyzékkel, szakbavágó felvilágosítással és tanácsal, árak és feltételek közlésével szívesen és díjmentesen szolgál az

ELSŐ MAGYAR

Gazdasági Gépgyár Részvénytárs.

Gyártelep: Budapest, Külső váci-ut 7.

Zongorákat

és pianínókat vásároljunk ott, ahol minden tekintetben megnyugtató garanciát kapunk.

Mint ilyen bevásárlási forrást leginkább ajánlhatjuk **Keresztély Sándor (KLINGER)** minta-zongoratermeit Budapesten, Váci körút 21. sz. (Ipar-udvar.)

GRÓF KEGLEVICH ISTVÁN-FÉLE

COGNAC

MINDENÜTT KAPHATÓ.

A 17. számban közölt képtalány megfejtése:

Még azt mondja a retek,
Hogy én szökét szeretek.

Helyesen fejtették meg: Illgnérné Szigethy Margit, Spitz Jenny, Zwilling Veress Aranka, Neumann-Riza, Gutmann Irma és Blanka, Merkl Adolf, Illés Etel, Horváth Irén, Fehér Ilonka, Molnár Hermin, Hoffenprádl Ferenczné, Szamosi Vilma, Szathmáry Gizella, Kovács Ida, Rónai Berta.

HETI POSTA.

Alcuno. Nagy köszönettel fogadunk bárkitől apróságokat, ötleteket Innen-Onnan című rovatunk számára még ha fogyatékosan vannak is megírva. Az ön küldeményében azonban sajnálatra nélkülözük az ötletet, melynek hiányáért bennünket a folyékony stilus nem kárpótolhat.

Sz. A. Sugár Erzsé. Kardos Albert professzor szerint ön utánzó. A mi véleményünk szerint ön ezen qualificatióját súlyosbította azzal, hogy rossz verset írt. Kéziratában ezen fölül még sajtó-hibákat is találtunk.

Felélős szerkesztő és kiadótulajdonos: **KISS JÓZSEF.**

Főmunkatárs: **KÓBOR TAMÁS.**

Foulárd-selymet 60 krtól 3 frt 35 krig méterenkint — japáni, chinai, stb. a legújabb mintázattal és színekben u. m. fekete, fehér és színes **Henneberg-selymet 35 krtól 14 frt 65 krt méterenkint** sima, csikos, kockázott, mintázottakat damasztot stb. (mintegy 240 különböző minőségben és 2000 szín és mintázattal stb. **postabér és vámentesen a házhoz szállítva és mintákat küld postafordultával: Henneberg G. (cs. k. udvari szállító) selyemgyára Zürichben.** Svájcba címzett levelekre 10 kros és levelezőlapokra 5 kros bélyeg ragasztandó. Magyar nyelven írt megrendelések pontosan elintéztetnek. 2

„Szt Lukács-fürdő“ részvény-társaság.
Téli kúra a kényelemmel és pompával berendezett **iszapfürdőben**, mely a szállodákkal egy épületet képez. **Új! Gyógykezelés zuhany-nyal (Douche Massage).** Prospectust küld az igazgatóság Budapesten.

Első cs. kir. Duna-Gőzhajózási részvény-társaság.

Az Első cs. kir. szab. Duna-Gőzhajózási társaság t. cz. részvényesei f. évi május hó 22-én délelőtt 11 órakor

rendes közgyűlésüket

Bécsben, a bécsi kereskedelmi egyleti termében (I. Johannes-Gasse 4. sz. a.) fogják megtartani.

Alapszabályok:

18. §. Az igazgató-tanács tagjaira vonatkozó kivételtől (29. §.) eltekintve, minden részvényes, aki a közgyűlés idején 6 hónap óta legalább 5 drb saját nevére szóló egész részvény tulajdonosaként van a társaság könyveiben bejegyezve, osztrák vagy magyar állampolgár s polgári jogainak élvezetében van, vagy mint jogi személy (részvénytársaságok s hasonlók) Ausztriában vagy Magyarországon székel, a közgyűlésen abban az esetben bir saját neve alatt egy szavazattal, még pedig tekintet nélkül a birtokában levő részvények nagyobb számára, ha kimutatja, hogy a részvények valóban tulajdonában vannak; ez pedig az által bizonyíttatik, hogy részvényeit legalább három nappal a közgyűlés előtt az igazgató tanácsnál Bécsben, vagy hét nappal a közgyűlés előtt a társaság budapesti vagy lincai ügynökségénél letétbe adja. A letett részvények csak a közgyűlés megtartása után bocsáttatnak ujból a tulajdonos szabad rendelkezésére.

19. §. Jogi személyek (részvénytársaságok és hasonlók), valamint gyámság- és gondnokság alatt állók szavazati jogát azok törvényes képviselője gyakorolhatja s a szavazati jog egyáltalában gyakorolható meghatalmazott által is, de a meghatalmazottnak szintén szavazásra jogosult részvényesnek kell lennie s a számára egy évnél nem régebben kiállított meghatalmazást legalább két nappal a közgyűlés előtt az igazgató-tanácsnál ki kell mutatnia. Az ekként igazolt meghatalmazottak saját és összes meghatalmazóinak nevében legfeljebb öt szavazattal birnak.

A szavazásra jogosult részvényesek szíveskedjenek belépti jegyeiket f. évi május hó 14-től fogva a társulat számfejtőségében Bécs, III. ker. Hintere Zollamts-strasse 1. szám alatt átvenni. E hivatalban a fentemlített naptól fogva megtekinthető és átvehető a közgyűlés napirendje, a zárszámadás és az üzleti jelentés is. A részvényesek önálló indítványait a közgyűlés csak abban az esetben tárgyalhatja, ha azok legalább 14 nappal előbb a napirendre való kitűzés végett az igazgató-tanácsnál közöltettek. A meghatalmazáshoz szükséges űrlapokkal a társulat számfejtősége szolgál.

Bécs, 1895. április 28.

Az igazgatóság.

Ne kertészkedjünk, mielőtt a »KERT«-et nem olvastuk!!!

A KERT

megjelenik kéthetenként egyszer gyümölcsészeti-, konyha- és virágkertészeti színes műmellékletekkel.

Szerkesztik:

MAUTHNER ÖDÖN

főszerkesztő s laptulajdonos,

IGALI SVETOZAR

felelős szerkesztő.

114 munkatárs (hazai és külföldi korifeusok közreműködése mellett).

A KERT előfizetési ára:

Egész évre 4 forint.

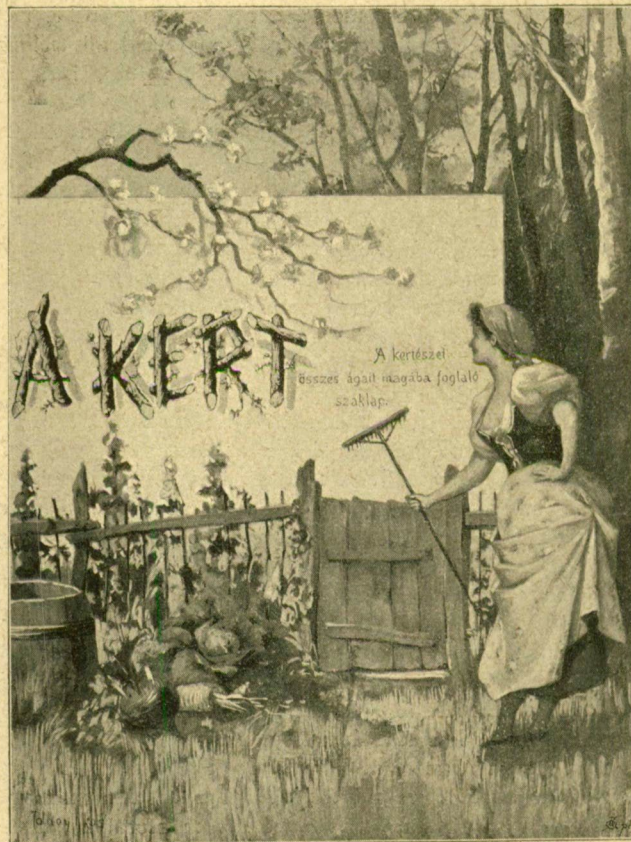
Fél évre 2 „

Negyed évre 1 „

A KERT kiadóhivatala

Budapest, VI., Andrásy-ut 23. szám.

➡ Mutatványszám ingyen ➡

Lipik jódfürdő

(SZLAVÓNIÁBAN).

Kiüntetve:

Budapest, 1895. London, 1892. Bécs, 1894. Róma, 1894.

Vasuti állomások:

Pakratz-Lipik (déli vasut) menettérti jegyek 33% árleengedéssel és Okuesan (m. á. v.) zónatarifa.

Egyetlen Jódos alkalikus hőforrás a kontinensen. Állanjó hőfok 64 C. Hegyek által védett égalj. — A lipiki hévíz nagymennyiségű natrontartalmánál (magyar Ems), valamint magas hőfoka és jódos összeköttetésénél fogva ivó- és fürdőkúra gyanánt a legjobb sikerrel használhatik a test nyákhártyáinak mindennemű hurutos bántalmainál (gyomor-, bél-, gégehurut stb.), csúzos és köszvényes bajoknál e forrás első helyen áll az európai források között, valamint mirigy- és vérbajoknál, görvélykóránál, izzadmányoknál stb.

A legnagyobb fénynyel és pompával berendezett és szinpaddal ellátott gyógyterem, valamint hasonló nagy fényüzéssel kiállított új étterem és kávéházi helyiségek, nagy új gyógyszállodák. Villamos világítás. Igen kiterjedt árnyékos park, mely lawntennis pályát, lövöldét, tekepályát, tornatért stb. tartalmaz. Pompás és nagy fedett sétány, bazárhelyiségekkel, a legnagyobb luxussal és kényelemmel berendezett porcellán-, márvány- és izzasztó-fürdők, terjedelmes fürdőmedenczék (Tepidarium).

Mint hivatalos fürdőorvos Dr. Marschalko Tamás működik.

Jódviz-szétküldés

mindig friss töltésben az igazgatóság által. Főraktár Magyarországon: Édeskuty L. Budapest; Ausztriában: Ungar S. Bécs, Jasomirgottgasse 4., Mattoni Henrik Bécs. Tuchlauben, valamint minden nagyobb droguistánál. — Bármily felvilágosítással készséggel szolgál

a lipiki fürdőigazgatóság.

Pöstyén KÉNES FÜRDŐ.
(Vasutállomás)
Páratlan gyógyerejű: köszvény, csúz, Neuralgia, (Ischias) esontbajok (es. szű, es. törés) vérbetegségeknél stb.
Kitűnő LAKÁSOKRÓL, kényelemről szórakozásról gondoskodva van.
Prospectusok, felvilágosítások ingyen. A FÜRDŐ-IGAZGATÓSÁG.

MATTONI
GLESSHÜBLER
legnagyobb érvényes
SAVANYUKUT

Legjobb asztali- és üdítő-ital, kitűnő hatásnak bizonyult köhögésnél, gégebajoknál, gyomor- és hólyaghurutnál.

Főraktár MATTONI és WILLE-nél Budapesten.

Bekötési táblák

A HÉT

X-ik kötetéhez kaphatók 1 forint 30 kr.

előleges beküldése mellett A HÉT kiadóhivatalában VII. ker., Erzsébet-körut 6. sz.

T. előfizetőinket kérjük, hogy lakásváltoztatásnál tudassák velünk azt is, hogy eddig hova küldetett A HÉT.

„EQUITABLE“

EGYESÜLT ÁLLAMOKBELI ÉLETBIZTOSÍTÓ-TÁRSASÁG NEW-YORKBAN.

Magyarországi képviselő Budapest, Marokkói-utca 2.

Elnök:

Kossuth Ferencz.

Igazgató:

Bánó Ödön.

Vagyron az 1893. év végével 422.640,900 frt.
Borétel az 1893. évben 105.056,512 „
Kötvénybirt. kifizetett az 1893. évben 44 125,787 „

Felesleg az 1893. végével 80.916,875 frt.
Új üzlet az 1893. évben 513.200,567 „
Biztosítási állag az 1893. év végével 2,331.331,442 „

Előfizetési felhívás

A HÉT

POLITIKAI ÉS IRODALMI SZEMLE HATODIK ÉVFOLYAMÁRA.

SZERKESZTI ÉS KIADJA

KISS JÓZSEF.

Főmunkatárs: KÓBOR TAMÁS.

Belső dolgozótársak: Ambrus Zoltán, Heltai Jenő, Ignótus, Kozma Andor, Tóth Béla.

Tíz választékos, gazdag tartalmu kötetben fekszik A HÉT az olvasó közönség előtt. Új eszmekör, új irányok, és új írók adják meg neki a maga különleges színét és zamatját. Új csapások jelölik útját az irodalomban. Nem núveltünk nagy dolgokat; de nagyot akarni is érdem. A szabad gondolatnak voltunk eddig fáklyavivői és a szabad szó lesz legmagasabb ambíciónk a jövőben. Politikában és irodalomban egyaránt.

Könnyű, tetszetős formában adunk számot a hét eseményeiről és a domináló mozzanatokkal külön „Krónikák“-ban foglalkozunk. Ezt a műfajt mi honosítottuk meg a magyar irodalomban. A HÉT journalistikai tíz parancsolatának egyik sarkalatos tétele ez: Ne adj soha programot, mert a program unalmas és szülő anyja a chablonnak, ami öl; de bizd magad a pillanat impressiójára, mert abban van a közvetlenség, az igazság és a megifjuhódás.

Egyébiránt, akik olvassák A Het-et, azok úgy is ismerik; akik nem olvassák, azok egy rövid ismertetés nyomán úgy sem fogják megismerni. Ezeknek azt ajánlhatjuk, hogy fizesse nek elő A HÉT-re.

Budapest, 1895. március havában.

KISS JÓZSEF.

Előfizetés: Egész évre 10 forint. Félévre 5 forint. Negyedévre 2 forint 50 kr.

== Mutatványszámok ingyen! ==

A HÉT kiadóhivatala Budapest VII., Erzsébet-körut 6. szám.

A jelenkor legjobb iromány-rendezője.

Minden példány a gyár ezimével van ellátva.

Mutatványpéldányok kívánatra készséggel állittatnak rendelkezésre.

A GÁL-féle levélrendezők önműködőleg kötő gyűjtő-mappák és bekötési táblák aczélrugós könyvháttal.

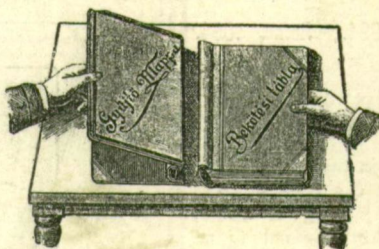
Valóban gyakorlati, képzelhető leg-egyszerűbb kezeléssel, igen tartós, szép és olcsó készülék, levelek, számlák, okmányok, váltók, értékpapírok rendezésére, együtt tartása és köteteszerű egyesítésére. Továbbá: egyszersmind bekötési-táblával kombinált, hírlapok, folyóiratok, füzetek, rajzok, tervek, fotográfiák stb., gyűjtésére páratlan. Diszpéldányokban a legérdekesebb ajándék.

Önműködő határidő nyilván-tartó akta-doboz különlegesség ügyvédek és bírák részére.

Lapozgatás és olvasáskor.

Beillesztés és kivételkor.

Gyűjtő-mappa A HÉT részére önműködőleg kötő acsél könyvháttal diszes kiállításban 2 frtért megrendelhető a gyárosnál, valamint A HÉT kiadóhivatalában.

Az ábrán látható »gyűjtőmappa« megmarad tartósságánál fogva örökké. Ha a bekötési táblával megjelölt betét megtelt azt hozzákészült két aczélrugóval, melyek könnyen eltávolíthatók ismét lefogjuk és így egy perczen kész a kötet. Levél és okmányrendezők önműködőleg regisztráló beosztású bekötési táblával együtt, nagy 8°-rét alaku 2 frt, 4°-rét üzlet levelekhez 2 frt 50 kr, folió irodai fogalmazvány 3 frt, külön kötetstábla regiszterrel 70 kr, regiszt. nélkül 50 kr két aczélrugóval együtt.

Gyűjtőmappa újságok részére 2 frt.

Gyári iroda és raktár: GÁL IMRE BUDAPEST, VI., Podmaniczky-utca 8. sz.

A magyar keramiai gyár részv.-társaság

BUDAPESTEN

ajánlja Rost Ottó mérnök és a keramit feltalálójának személyes vezetése mellett gyártott, általánosan kitűnőnek elismert és ugy köcsüit, mint járdá és udvar burkolási czélokra felette alkalmas

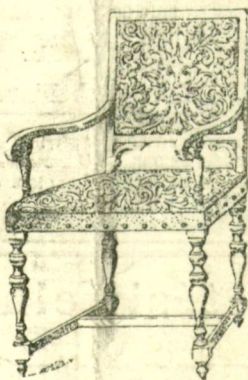
keramitköveit és keramitlapjait.

Kívánatra a keramit burkolásával járó munkálatok is el-vállaltatnak. Részletes árjegyzékkel és költségvetéssel szívesen szolgál

Az igazgatóság.

IRODA: VI., Andrassy-ut 30. szám. } Telefonszám 931.
GYÁR: X., Kőbánya, Maglódi-ut. } 55-44.

GMEHLING HERMAN

Első magyar
préselt és faragott
bőrneműek gyára.

VII., Damjanich-utca 18.

A bőrplasztika és préselt bőr-
ipar körébe vágó összes czikk:
ugymint zsöllyék, ebédlőszékek,
panneauk, vaggon- és kocsifelsze-
relések, czimerek, monogrammok,
kilyhaellenzők, továbbá minden-
nemű kellékek nyergesek és kárpi-
tosok számára raktáron és meg-
rendelésre.

Nagyválasztéku készlet ó-német és egyéb stilű

ebédlőszékek és zsöllyékben.

TELEFONSZÁM 2123.

Magyar kir. államvasutak.

Hirdetmény.

(Gács-magyar kötelék-forg-
lom I. pótlék életbeléptetése
bpesti pályaudvarokkal val
forgalomra nézve 1894. julu
hó 1-je óta érvényes II. rés
1. díjszabási füzethez.)

1895. évi május hó 1-én
fent megjelölt I. sz. pótlék lé
életbe.

Ezen pótlék a cs. kir. osz
államvasutak állomásaiv
való forgalomban fenálló töb
díjtétel megváltoztatását, val
mint a cs. kir. szab. Ferdinár
császár északi vasut állom
saival való forgalomban gö
gyöletek szállítására új kiv
teles díjszabást tartalmaz. 1

A díjszabási pótlék a rész
vasutaknál dronként 5 kré
kapható.

Hirdetmény.

(I. pótlék életbeléptetése a v
secz-kubini h. é. vasut árud
szabásához.)

A magy. kir. államvasut
kezelése alatt álló versecz-k
bini h. é. vasut árudíjszabá
hoz, Kubini Dunapart állom
megnyitása napjától az I. p
lék lép életbe, mely a fö
szabás megnevezett állon
megnyitása folytán szükség
sé vált kiegészítéseket tart
mazza.

Ezen pótlék példányai
magy. kir. államvasutak
szabási szakosztályában
dányonként 5 krért kaphat
Budapest, 1895. április

Az igazgatóság

Hol keressük
a legjobb
arcport?

Kérjük a
Müller J. L.-
féle

Blaha-Serail-Pouder-t.

Blaha Lujza (Splényi báróné) művésznőnk kedvelt arcporát; mely ugy nappal,
mint éjjel használva, minden arcpor között a legjobb; kiváló szakemberek
által megvizsgálva, vegyileg tisztának és teljesen ártalmatlannak talál-
tatott. Mint pipereszert nélkülözhetlen, az arcbőrnek a legszebb fehér színt,
üdeséget, szépséget és piros kölcsönzi.

☞ Egy doboz 60 kr., nagyobb 1 frt. ☞

Crème Pompadour,

ez azon szer, melylyel a híres Pompadour asszony csodás
szépségét megőrizhette anélkül, hogy az egészségére ártal-
mas lett volna. A »Crème Pompadour« az arc és kéz be-
dörzsölésére használtatik reggel és este, azután »serail-
pouderrel« lesz behintve.

☞ Egy tégely 1 frt 60 kr. ☞ Kapható a gyárosnál:

Müller J. L.

illatszer- és pipereszappan gyári raktára

Budapest, IV., Koronaherczeg-utca 2. sz. alatt.

Nagy raktár rendkívül jó minőségű

fog-, haj-, ruhakefékben és fésűkben.

☞ Utánzásoktól óvatik. ☞

